

DOMOLJUB

Glasilo Jugoslovanske Kmetijske Zveze

Izhaja vsak četrtek. — Cena mu je 15 K na leto. — Za Nemčijo 19 K. — Za Ameriko in druge tuje države 20 K. — Posamezne številke se prodajajo po 50 vinarjev.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. — Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Kmetijska težave in zahteve.

Na shodu K. Z. na Breznici dne 11. t. m. je govoril novoizvoljeni predsednik Kmetijske družbe, kmet Iskra med drugimi sledeče:

Vsak izmed vas ve, da nas je, ki obdelujemo zemljo več kot tričetrtine vseh državljanov v Jugoslaviji. Najmočnejši stan smo, a najmanj uvaževani. Delavci po rudnikih, železničarji, uradniki so dosegli visoke plače in sedaj ob obnovitvi aprovizacijskega odbora se samo nje najbolj upošteva, kmetijski stan pa se prezira. Javnost v industrijskih krajih vidi v kmetu kapitalista in izžemalca. Gotovo je med kmeti nekaj bogatinov, kdor pa pozna slovenske kmete, ve, da jih je med njimi bore malo. Ogromne množine živil moramo uvažati iz rodovitnejših krajev. Slovenski kmet, ki je po večini bajtar, je navezan v ogromni večini na nakupovanje. Ako pogledamo, kdo plačuje davek, vidimo, da večinoma le kmet in bajtar. Gotovo se delavcem ne godi posebno dobro in gotovo je krivično, ako bi zahtevali od delavca, ki ima mesečno 400 K, s katero vsoto nikakor ne more preživeti družine, kak davek. Toda 12 krat 400 K je 4800 K. Od kmeta in bajtarja pa se zahteva poleg zemljiškega in hišnega davka tudi dohodninski davek in to v visokosti 1600 K. Tudi se sicer kmeta nikjer ne upošteva, ne pri valutnem vprašanju in ne pri vprašanju agrarne reforme, nihče ga ne vpraša za njegovo mnenje. Kmet pa čuti tudi največji krvni davek. Zakaj samo on oziroma njegovi sinovi morajo v vojaško službo, dočim se dobi za vsak drugi stan kakšna izjema. Kaj bi vam našteval vse krivice, ki se nam gode, sami jih dobro poznate. Prepričan sem tudi, da je vsak izmed vas uverjen, da nam je treba močne stanovske organizacije, ker le s to si bomo mogli in znali pomagati. Naš slovenski kmet je danes razdeljen v dva tabora, v jugoslovansko kmečko zvezo in v tabor liberalnih kmetov, ki se imenujejo samostojna kmetijska stranka. Kot podnačelnik J. K. Z. hočem govoriti o pomenu in ciljih naše organizacije.

1. Jug. kmečka zveza hoče priporiti kmetu veljavo in upoštevanje povsod v javnih zastopih. Ker nas je ogromna ve-

čina, zahtevamo povsod odločujočo besedo.

2. Zahtevamo tudi popolno enakopravnost glede spolov. Mi hočemo tudi za naše žene in dekleta enako volilno pravico kot jo imamo mi. Odločno protestiramo proti nakani naše liberalno socialistične vlade, da hoče dati svojim gospem in gospodičnam volilno pravico, medtem pa zapostavlja naše žene, ki so delale in trpele med vojsko, da so one po mestih dobro živele.

3. Jug. km. zveza tudi odločno zahteva in deluje na to, da dobimo kmetje svojo zbornico. V tej zbornici si bo mogel edino kmet sam določevati cene svojim pridelkom, nadzorovati in določati postavke, ki bodo njemu v prid.

4. Glede agrarnega vprašanja stoji Jug. str. zveza na stališču, da mora pri rešitvi tega vprašanja sodelovati v prvi vrsti kmet sam. Najprej je treba osnovati stalne domove, t. j. kmetije obsegajo neki minimum, do katerega sme kmet samovoljno postopati s svojim posestvom, ko pa toliko zapravi, da pride do te manjšine, nima on več pravice posestva prodati, ampak njegovo posestvo ostane last njegove žene in njegovih otrok. K temu vprašanju pa pride tudi razdelitev veleposestev; sicer to ne pride pri nas toliko v poštev, pač pa je treba poskrbeti, da dobimo nazaj nam ugrabljene planine, da se pravično razdele velikanski kompleksi gozdov, kajti edino v umni živinoreji s pomočjo planin in v gozdih bo imel naš kmet svoj vir dohodkov v bodočnosti.

5. Da pa bomo mogli v vseh panogah kmetijstva zastopati sami sebe v javnosti, nam je neobhodno potrebna strokovna izobrazba. Treba nam bo graditi šole po načrtih, kot jih imajo druge države. Treba bo ustanavljati zimske tečaje. Naše dosedanje kmečke šole ne odgovarjajo svoje mu namenu. Izmed kmečkih sinov, ki obiskovali te šole, se jih je le nekoliko vrnilo na svoj dom. Večina so šli absolventi teh šol v državne službe za orožnike, financarje, železničarje, ali pa so šli ot oskrbniki na veleposredstva.

6. Ena najbolj perečih točk pa so zavarovanja. Ze večkrat se je ponavljala misel, da bi se ustanovila zavarovalnica za živino. Tozadevna enketa se je vršila že lansko leto, toda odločilnega se ni sklenilo ničesar. K temu spada tudi pošelsko zava-

rovanje in zavarovanje malih kajzarjev. Kmetje tožijo, kako uhajajo posli v mesto in tovarne, ker jih tamkaj čaka zasigurno lepa starost, med tem ko je na kmetih v svoji starosti navezan na milost občine. Ker sem bil sam svoj čas tovarniški delavec, sem imel večkrat priliko govoriti z delavci, ki so bili kmečki sinovi in katere je gnala v svet in v tovarno edino želja in skrb zasigurati si na stara leta cloveku primerno življenje. Ugovor, da bi mi imeli s tem veliko večje davke, ne velja, ker te moramo plačevati že danes, in sicer za druge vpokojence. In zato je tudi upravičeno, da plačujejo tudi drugi davek za pokojnino naših kmečkih delavcev.

7. Med vojsko je nastalo veliko novih kapitalističnih družb, katere imajo namena izkoriščati kmeta, kupovati od njega kar mogoče najceneje in prodajati z ogromnim dobičkom. Jugoslovanska kmetijska zveza bo delovala na to, da se prepreža cela Slovenija z zadrugami in da tako ostane dobiček, ki ga nameravajo spraviti kapitalisti v svoj žep, kmečkemu ljudstvu.

To so na kratko načela in cilji Jugoslovanske kmetijske zveze. Povdarjati pa moram, da je vse to zgrajeno na trdni podlagi krščanstva. Tako da bomo delali vedno po načelih, katere je prinesel na svet Kristus sam. In to so načela pravičnosti in ljubezni. Smo odločno proti temu, da komandiraj stan nad stanom. Eden drugega smo potrebni in le tako bomo morali delati za blagor in dobrobit slovenskega ljudstva, in s tem končam.

Občinske volitve.

Občinske volitve se bodo po vsej Sloveniji vršile, kakor je posneti iz liberalnih listov, ki stoje blizu vlade, meseca februarja, dasiravno nam še danes ni znan volilni red, po katerem bomo volili. To se pravi: liberalcem je znan, da se lahko že pod okriljem in varstvom pripravljajo na to, da dobijo občine v svoje kapitalistične roke, javno pa ni naznanjen, da je naše pripravljalno delo teže.

Vendar pa je dr. Žerjav, ki po milosti jugoslovanskega Tise, ministra Pribečoviča vlada naše ljudstvo brez istega ljudstva, že ukazal županom sestavljati volilne imenike, ki morajo obsegati: 1. vse 21 let stare državljane moškega spola kra-

Jevine SHS, ki imajo vsaj že dve leti svoje redno bivališče v občini ali kot kot javni nameščenci dne 1. januarja 1920 redno bivalijo v občini.

2. Ob splošno enakih pogojih kakor pod točko 1. tudi vse one državljanke kraljestva SHS, a) ki jim je vsaj že eno leto predpisan državni neposredni davek, b) ki samostojno gospodarijo na posestvu ali na obrti svojih odsotnih mož ali mladoletnih ali odsotnih otrok, bratov in sester, katerim je vsaj eno leto predpisan kak državni neposredni davek, c) ki so javne ali zasebne nameščence in ki so uspešno dovršile vsaj osem razredov ljudske šole, meščanske šole ali štiri razrede kake srednje šole.

Odsotnost iz občine vsled vojaškega službovanja ne velja za pretrgano bivališče, kakor se tudi ne šteje v to dobo bivanja radi vojaškega službovanja v občini.

Kako se bo volilo, še ni določeno; verjetno pa je, da se bo vršilo podobno kot na Hrvaškem, kjer se voli osebno z oddajo glasovnice v zaprtem ovitku. Volitev bo proporcionalna, torej se bodo volile samo cele kandidatne liste, ki jih postavijo stranke. To kandidatno listo mora predložiti vsaka stranka vsaj 8 dni pred volitvijo mestnemu načelniku (na Hrvaškem). Vsako kandidatno listo mora podpisati 40 volilcev, ki predlagajo listo. Prvi podpisani predlagatelj je obenem zaupnik stranke pri volitvah.

Naši samostojni liberalni kmetje že pobirajo na zvit način te podpise. Tako nam je znano, da je neki samostojnež našel okrog liberalno kandidatno listo, da bi dobil 40 predlagateljev. Ker v celi občini ni 10 samostojnih liberalnih volilcev, je seveda moral okrog naših, katerim je grozil, da morajo podpisati, sicer da bodo kaznovani. Somišljeniki, pazite in nikomur ne dajte svojih podpisov, dokler se pri sebi Kmetске zveze ne zgovorite o volitvah in kandidatih. Kdor pa je premoten že oddal svoj podpis, naj ga prekliče pred dvema pričama.

Kmetске zveze pa naj se takoj posvetojujejo o občinskih volitvah, pogovore o občinskih potrebah, katere bo treba izpeljati, in določijo ves načrt volilnega boja. Ne pustite, da bi vam po občinskih komandirali liberalci, kateri ravno sedaj kažejo na vladnem krmilu, v kako brezno korupcije in nepoštenosti se pogrezne država, v kateri vladajo ljudje, ki imajo samo smisel za kapitalistične župe, ne pa za ljudske koristi.

Občine morajo ostati kmetško-katoliške. Na delo!

Javen odgovor.

Naj odgovorim javno samostojnim liberalcem, ne zahrbtno, kakor imajo oni navado.

Prejel sem pismo s podpisi več liberalnih kmetov. Vsebina tega pisma je ta-le: Ali se ne spominjate več, da ste vi nameravali biti ustanovnik samostoj. Kmetске stranke? Potem so Vas pa poklicali v Ljubljano ter Vam ponudili stolček v Kmetски zvezi in tako ste ostali pri Kmetски zvezi.

Pomilujem samostojno-liberalne kmete, ki se dajo tako vleči od svojih voditeljev ter jim verjamejo take laži. Vsi naši možje, zaupniki Kmetских zvez, ki so bili navzoči pri volitvi odbora Jugoslovanske kmetске zveze, vedo, da je bila volitev popolnoma svobodna in ni nobeden diktiral, kdo naj se voli. Zato mi niso v Ljubljani dali tega mesta, ampak so mi ga dali zaupniki Jugoslovanske kmetске zveze, sami kmetje. Čudno se mi zdi, da se liberalni samostojni kmetje še tega niso izmislili, da imam kot načelnik J. K. Z. izborna plačo.

Da sem nameraval biti ustanovnik posebne kmetске stranke, je pa v toliko resnica, da bi jo tudi bil ustanovil, ako bi ne bila Slovenska Ljudska Stranka dala kmetom lastno stanovsko organizacijo. In ker nam je to dala v polni meri, ni bilo povoda iti dalje, ker sem dosegel vse, kar je bilo potrebno, namreč da smo kmetje sami svojih organizacij gospodarji, sami sebe vodimo in komandiramo. In zato je še tem bolj žalostno, da se udinjajo sedaj liberalni kmetje kot pokorni hlapci kapitalističnemu liberalizmu, ko imamo mi kmetje organizacijo, ter tako cepijo svojo stanovsko organizacijo. Sicer pa — čast našim kmetom — je ogromna večina kmetov v Kmetских zvezah, kakor so pokazale zadnje volitve v Kmetiski družbo. Naš kmet vé, kje je doma delo, kje pa samo liberalne spletke v škodo kmetškemu stanu.

Sicer pa sem bil jaz popolnoma prepričan, da ako bi bil jaz ustanovil kmetško stranko, bi bila poleg te izrastla še ena liberalna kmetška stranka, ker liberalci hočejo na vsak način pridobiti kmeta, da jim rešuje njihovo potapljačo se barko. Dokaz za to:

Ko smo bili v pogajanjih z našo S. L. S. in se še ni vedelo, kako se vsa stvar izvrši, so že v Kranju na neki ponedeljek sklicali magnatje liberalnih kmetov shod, na katerem sta govorila g. Novak z Jame in dr. Šemrov iz Kranja ter oba poudarjala, da moramo kmetje ustanoviti svojo stranko (seveda liberalno). Jozo Novak je vpil med shodom in po shodu: Farji so naredili vojsko, farji so krivi, da je toliko časa trajala itd., kar že vsak otrok danes vé, da je to ogromna budalost. — Jaz sem za ta shod izvedel šele v Kranju in sem se ga udeležil ter uvidel iz besedi govornikov, da liberalci mislijo ustanoviti svojo kmetško stranko, tudi, ako bi jo bili mi ustanovili.

Nadalje pravi pismo, da mi je stranka dala poslaniški stolček in da mi je stranka pomagala zidati hlev in svinjake.

Pravijo, da kakršen je človek sam, tako tudi druge rad sodi; ta izrek velja za liberalne kmete. Liberalci so namreč brez vsakega vprašanja svojih somišljenikov postavili za poslance same doktorje in po tem sodijo sedaj tudi našo stranko. Naši možje pa vedo, ko so bili na zborovanju zaupnikov v Ljubljani, kako se je izbiralo. Sicer pa so taka predbacivanja zelo enostavna in jih je vsakomur mogoče podtikati, tudi ako ima človek najboljšo voljo pomagati kmetškemu stanu, ki ga

sam izkuša že od otroških let in je veliko trpel in izkusil na posestvu.

Nadalje pravijo: Zato je pri stranki, ker mu je dala poslaniško mesto, zato prireja shode, da bi ga volili itd. Takih in podobnih očitkov se tudi ne strašim, ker vem, da me nasprotniki hvalili ne bodo in hvale od njih še nikoli nisem pričakoval.

«Stranka mi je pomagala zidati hlev in svinjake», to očitjanje sem že tudi čital v Kmetiskem listu. Sedaj pa čujte, kakšen kapital sem prejel. Za hlev mi je dal prejšnji deželni odbor 400 kron, za svinjak 50 kron, stalo pa me je 6000 kron. Torej dobil sem toliko od deželnega odbora, kolikor so dobili tudi drugi, med njimi tudi liberalni kmetje.

Seveda bodo samostojni rekli, da to ni res, da sem dobil več. Zato jih že vnaprej prosim, naj gredo v deželne zapisnike gledat, da se o tem prepričajo. Ako jih pa tako bode ta malenkostna podpora, katero sem prejel, sem pripravljen sedajni vladi, dobrohotni pokroviteljici liberalnih kmetov, to vsoto povrniti z obrestmi vred. Ko sem urejeval svoja poslopja, so vpili liberalni kmetje, da imam že vse zapravljeno, in to sem čital v takratnem njihovem glasilu «Gorenjcu»; danes pa, ko vidijo, da so se zmotili, pa vpijejo, da mi je stranka sezidala hlev in svinjake. Obrnejo pač, kakor jim bolj kaže.

Sicer pa me tako prazno klevetanje samostojnih kmetov prav nič ne vznemirja, ker vem in sem prepričan, da vse premoženje, kar sem si ga pridobil kot gospodar na posestvu, sem si ga pridobil s svojim lastnim delom in težkim trdom. Od otroških let izkušam kmetški stan, poznám njegove težkoče in zato je prvi moj cilj, pomagati kmetu in ga osvoboditi četrtskih rok. Porek za to pa je naše združeno delo, kar od liberalcev odvisne samostojne kmete najbolj boli.

Janez Brodar,
načelnik J. K. Z. in narodni poslanec.

Valutno vprašanje.

Valutno vprašanje stoji menda pred rešitvijo. Finančni minister dr. Veljkoč še vedno obstaja kljub ugovorom slovenskega in hrvaškega javnega mnenja na tem, da se izmenja 1 dinar za 4 krome. Menda so tudi že vse priprave v teku, da se to pretiskavanje bankovcev takoj izvrši, da bo namreč na eni strani bankovca pisano: 1 dinar, na drugi strani pa: 4 krome. Kaj je ministrski svet, ki je imel menda v torek sejo končno odločil, sedaj še ne vemo. Gotovo pa je, da finančni minister vztraja na svojem stališču in da ima za seboj večino ministrov. Socialni demokrat Korač je celo mnenja, da se zamenja dinar 1 : 10. Vsekakor bo zamenjava bankovcev po načrtu finančnega ministra za lastnike kron velika krivica, ker imajo dinarji ravno tako malo pokritja kot krome in bodo imeli lastniki dinarjev po izmenjavi na račun kronske lastništvo štirikrat več denarja, dasi ima danes v Srbiji v blagovnem prometu dinar isto veljavo kot krona. Kar dobiš pri nas za eno krono, dobiš tam za en dinar. Lastnikom dinarja ne pre-

velja torej ničesar drugega, kot da nakupi pri nas blaga za krone (t. j. plača s prvo stranjo dinarja) in prodaja potem blago za isto število dinarjev v Srbiji (z drugo stranjo dinarja) in ima s tem štirikratni profit. Ko pa se bodo cene zenačile, to se pravi, ko bo tudi pri nas veljalo isto en dinar kar v Srbiji, potem bomo mi na štirikratni izgubi, ker bomo za isto stvar, za katero danes damo eno krono, morali potem dati en dinar (= 4 krone). — Tako prorokujejo vsi strokovnjaki.

Iz govora dr. Korošca.

Dne 1. januarja se je, kakor smo že omenjali, vršil v Dobropoljah shod SLS, na katerem je govoril tudi bivši minister dr. Korošec. Iz njegovega govora posnemamo sledeče: V jedrnatih besedah se zavzame za vojne ujetnike v Italiji, Franciji, Angliji in Sibiriji in poudari, da se je baš S. L. S. zavzela za te trpine. Država ima dnevno dva milijona kron deficita, največ tega gre za vojaštvo, zato se izreka za demobilizacijo, le varnostne čete za domači mir naj bi ostale. Ako bi se te velikanske vsote porabile v kulturne, izobraževalne svrhe in podpirne akcije za revne in uboge sloje, bi bilo mnogo manj nezadovoljstva in mnogo več blagostanja. S. L. S. bo storila v tem oziru vse korake. Istotako se stranka obrača proti neusmiljenemu izterjevanju davkov, ki je v Sloveniji dvakrat krivično: prvič ima danes kmet v žepu večje število papirnatih kron kot pred vojsko, toda manj veljave; davke mu nakladajo gospodje, ki ne premislijo, da ima kmet letno desetkrat večje izdatke kot pred vojsko; drugič pa danes cele srbske pokrajine sploh ne plačujejo davkov. Belgrajska občina je n. pr. plačala davka do 1. decembra 1919 komaj 1 milijon dinarjev, ko je vendar plačala pred vojsko 1 milijon dinarjev na mesec. Zelo krivičen je način reševanja valutnega vprašanja v razmerju 4:1 kronske proti dinarski veljavi. Hrvaško-slovenska pokrajina ima krog 15 milijard kron dolga, srbske pokrajine pa krog devet milijard dinarjev. Torej stojita krona in dinar slabo. Zato bomo zahtevali zamenjavo 1:1, in ne bomo nikdar dopustili takega načina rešitve, kot ga namerava sedanja manjšinska vlada v škodo ljudskih plasti. Kajti banke, kapitalistične družbe in bogati gospodje ne bodo izgubili v tem slučaju ničesar, ker so dejali papirnati denar ali v nakupljena posestva in gozde, ali pa so si sezidali številne hiše, oziroma zamenjali bankovce avstro-ogrske banke za tuj denar. Glede »goljufije« dveh milijard, ki mu jih je očital nekdo na shodu v Strugah, pove, da je bila naročila posojilo 15—17 milijonov dolarjev še bivša srbska vlada s Krfa za prehrano Srbije, in je on le pospešil dovoz živil ter jih tudi nemudoma dirigiral v hrvaške in slovenske kraje, kjer je bila sila, kajti jugoslovanske zaloge so bile spomladi 1919 popolnoma izčrpane. Lahko reče, da je bilo tedaj s prehrano vse v lepšem redu, čeprav smo ostali po zlomu brez vsake organizacije. Glede drugih napadov ne odgovarja, ker so pre nizki in ker ljudje pač

vidijo, da so iz trte izviti. Preide na bližnje občinske volitve in pravi, da je slika podobna oni na dirkališču. Vsaka stranka gleda, koliko in kako si bo priborila zmago. Liberalci, ki si v svoji stari obleki ne upajo med narod, so ustanovili samostojno kmetijsko stranko, v katero love lahkoverne priganjače liberalne absolutistične gospode. Pravijo, da so novi. Pa so stari. Le nov klobuk so si kupili in napisali nanj liki ljubljanski postrešček: »Samostojen«. S. L. S. ni bila še nikdar proti vstopu kmetov v državni zbor. To se vidi tudi danes: 114 liberalcev ima 1 kmeta, a med 19 poslanci Jugoslovanskega kluba je 5 kmetov! Zdaj, ko se bodo udarjali temelji novi državi, nam ni vseeno, ali volimo dobre ali slabe poslance. Dajte nam kolikor največ mogoče zmognih kmetov, in veseli bomo, da nas razbremenijo, ker nihče ne vé in ne verjame, kako težavno je poslančevanje ravno v današnjih dneh. Naša stvar stoji dobro. Na Kranjskem se ne bojimo tistih par liberalnih birtov, katerim so se na Štajerskem pridružili Štajercijanci-nemčurji, ki so bili taki nasprotniki naše nove države. Hivatska pučka stranka dela imenitno, Dalmacija je naša, v Bosni upamo na dve tretjini glasov, Hercegovina pa bo naravnost manifestirala za nas. Ako ne bo kake posebne nesreče, upamo dobiti pri prihodnjih volitvah 70—100 poslancev (odobravanje) — potem nas boste lahko klicali na odgovornost, sedaj nas je premalo. — Pred durmi pa so občinske volitve. Občina kot taka je mala država, kjer ima izključno kmet besedo, in ki jo upravlja edino le kmet. Kmet naj se pri občini uči državnih poslov v malem, potem jih bo kmalu lahko samostojno upravljal tudi v velikem. Vrzite vse moči v boj! Brez boja ni miru in ni zmage! Povejte ljudem, naj vendar izpregledajo in naj se vrnejo na prava pota. Mirna in prepričevalna naj bo vaša beseda. Ogibajte se sovraštva. Mi se bojujemo zoper liberalno stranko in svobodomiselna načela, a ljudi ne sovražimo! S tem orožjem pojdite v boj, na prapor pa napišite geslo: **Občina mora biti katoliško-kmetska, občina mora biti naša!**

Pismo goriškega kmeta.

Dragi »Domoljub«!
Prepričan sem, da mnogo Tvojih čitalcev pozna naše kraje, naše nekdanje lepe, a še vedno nam mile kraje, akoravno so po vojski zelo, zelo trpeli. Vsi Vi, ki ste branili te kraje pred sedanjimi našimi tlačitelji, vsi, ki ste jih tudi sami pomagali uničevati, bodite pozdravljeni. Vesti, ki jih dobivamo iz presrečne Slovenije, kjer ste se skoro vsi Slovenci združili, so redke, ker Lah ne pusti časopisov sem. Kar zveemo, zvemo po beguncih, ki prihajajo od tam, ki pa — to bodi po strani povedano — niso zadovoljni s stvarmi, ki se dogajajo v Jugoslaviji.
Gotovo tudi Vi niste v raju, ali boljše se Vam godi, kot tu nam pod tujčovo peto, Vi ste vsaj svobodni. Pri nas sicer Lah skrbi za aprovizacijo; kaj pomaga poln zelodec, če pa ljubezni ni. Povsod gle-

dajo le na to, kako bi nam to malo pravice, ki smo jih imeli pod bivšo Avstrijo, okrnili. Hudo je pri nas, hudo. Vse si želi, vse veruje tudi v oni dan, ko pridejo četrtnovski gozd jugoslovanski vojaki in preženejo zemlje in lesa lačnega Taljana daleč v Italijo. Ta dan mora priti, pripravite ga nam in bodite uverjeni, da ni bila še nobena vojska tako sprejeta, kot bo Vaša.

Kaj je novega pri nas? Mnogo. Hiš in hlevov nimamo, le nekoliko barak, in te so tako skrite, da jih ne opaziš, če prideš med naše razvaline. Jaz imam pred hišo, kjer sem imel prej vrt, pokopališče. Kaj hočem? Moja žena je nabodla na grobove palice in obeša na nategnjene vrvi perilo. Druga mesta ni. Vse je razbito, vse uničeno, po polju je še žična ovira, se te niso odpravili Lah. Naš župnik ima tudi pokopališče na vrtu. Hiša ni ostala v naši vasi nobena cela, vse je podrt. Cerkev imamo v neki baraki. Hvala Bogu tudi za to. Nekaj posebnega pa so naši zvonovi. Tri velike mine smo izpraznili in ob nedeljah pritrkujemo nanje s kladivom. Tudi to je dobro.

Politično proti Lahom skupno nastopamo liberalci in mi okoli »Novega časa« in imamo dve skupni glasili, in sicer dnevnik »Edinost«, ki pa je bolj liberalen, in tednik »Goriška Straža«, ki piše prav v krščanskem smislu. Lah izdajajo tudi en list za Slovence, pa ga Slovenci niti zastoj nočejo, ker ne piše v nobenem slovenskem jeziku, pač pa v neki mešanici, ki je prav Lahom podobna. Žena me je vprašala, če še izhaja »Junakinja iz Štajra« kot podlistek v »Domoljubu«; prosi, da bi jo izdali kot posebno povest in jo poslali, ker njej, pa tudi drugim se je zelo priljubila. Žena, pa tudi obe hčerki vprašujeta, kaj je z »Bogoljubom«, ki je bil prej pri nas zelo razširjen, sedaj pa ga Lah ne pušče sem, akoravno je samo nabožen list. Omenil Ti bi, da pri nas Marijine družbe zelo pridno delujejo, druga društva itak Lah vsa zatirajo, vsaj tu v okolici Gorice.

Kako je kaj s politiko tam pri Vas? Slišali smo, da je VLS močna in da se ji je pridružilo mnogo Hrvatov in drugih. Sem pristaš VLS in sicer vnet pristaš, ali to pa mi le ne gre v glavo, kako se vse stranke v Jugoslaviji vsaj v ta namen združijo, da bi delale na to, da se naša zemlja reši. Sploh se premalo brigate za nas v zasedenem ozemlju. Eno stvar Ti pa vseeno moram omeniti. Slišali smo, da se je ustanovila v Sloveniji Kmetska stranka, katere vodja je baže naš ožji rojak Mrmolja iz Vrtojbe. Ah jaz tega ptiča poznam. Mislil je, da bo pri nas uspel in z nekim Vranom ustanovil Kmetsko stranko. Rogovil je ta Mrmolja precej, ali zaspal je on in njegova stranka. Vrana so pa kavke pojedle. Ne bom Ti našteval grehov tega Mrmolje, ker mi je celo simpatičen mož, edino pameten naj bo, pa naj misli na svoje rojake tu pod tujčovo peto in naj ne dela še on zgage.

Drugače je pri nas tako, tako. Meso je po 6 lir kilogram; mesarji pa kupujejo živino po 3 lire. Govorijo, da bo kmalu tu velika lakota, ker baže Amerika noče več podpirati Italije. Gotovega ne vem nič, ali mogoče. Povedati Ti moram tudi, da se

Lahi in naši fantje večkrat stepejo. Po navadi jih Lahi dobe, tako so odpeljali na dan sv. Štefana 12 arditov v bolnišnico. Ti tiči kradejo kot srake, kako pa tudi ne, saj so vsi sami kaznjenci. Prodajajo oves, konje imajo pa suhe, pravzaprav ne konje, ampak mule, ker teh imajo mnogo. Hrabra vojska pa le niso, in mislim, da ne bi bilo potreba mnogo moči, pa bi vsa ta golazen tekla v Kalabrijo. Čitati in pisati ne znajo, peti in moliti tudi ne, vsega znajo malo požvižgati, in konec. V cerkev zelo malo hodijo, tu vidimo najbolje, kaj je ljudstvo brez krščanskega nauka. Divje kot zverina, zato se je pa naša ljudstvo sedaj, ko so hoteli vreči Lahi krščanski nauk iz šole, vstavilo kot en mož in reklo: tega pa ne pustimo. Šole so slovenske, ali v Gorici jih nočejo odpreti in v naših šolah so tam laški vojaki.

Okoli plaziti se ne moremo mnogo, večinoma tičimo doma. Če hočeš kam iti, moraš imeti salvakandot ali prmes. No, h koncu še nekaj. Veseli nas to, da imamo baje več Vašega tobaka tu, kot Vi sami. Jugoslovanskega tobaka, kolikor hočeš, je drag in sicer dve do tri lire paket, lire so pa v Gorici po 7 kron, tako da nas velja okoli 20 kron, na paketih pa je pisano 2 K 4 v in 2 K 70 v. Mnogo dobička naredi tihotapci, ali naj, mi dobimo vsaj tobak, mnogo boljši, kot laški.

Zaenkrat bodite mi pozdravljeni. — Prvi, ki bo šel od tu v Jugoslavijo, mu napišem še eno ali tudi več pisem. Če mi gospod urednik »Domoljuba« priobči to pismo, mu bom zelo hvaležen.

Čitalci »Domoljuba«, pa tudi drugi rešeni bratje, ne pozabite na nas!

Draginja klobukov.

d Draginja klobukov. Prosimo uredništvo »Domoljuba«, da bi nam naročnikom pojasnilo, kaj vendar je vzrok, da so se moški klobuki tako grozno podražili, češar bi si noben človek pred enim letom še sanjati ne mogel. Tu navajam današnje cene klobukov. Pred vojno je veljal plišast klobuk 8 do 10 K, danes stane 200 do 400 K in više; gladek klobuk je stal 3 do 5 K, danes stane 100 do 300 K in više; klobuk za dečke je veljal 2 do 3 K, danes stane 100 do 200 K in više. In še po teh tu navedenih cenah ni mogoče si klobuka kupiti po svojem okusu. Vsak klobučar in prodajalec klobukov zahteva, da kdor hoče kupiti si plišast klobuk, mora prinesiti šest lepih zajčjih kož na račun in mu plača kože po 15 do 20 K, on pa klobuk po maksimalni ceni. Zajčje kože, pravijo, da se prodajajo danes na Dunaju po 30 K ena, in ovčja volna se proda na Dunaju 1 kg od 30 do 50 K. To je res vse narobe; pred vojno so veljale zajčje kože ena 40 vinarjev, najvišje 1 K. Ali ni v Jugoslaviji res nobene tovarne za nabavo klobukov? Zeljno pričakujemo Vašega odgovora. — Več »Domoljubovih« naročnikov.

Opomba uredništva. Sicer se ne bavimo s klobučarstvom in nam torej vse razmere na klobučarskem trgu niso znane, a kar smo izvedeli, je to, da bodo klobuki še vedno dražji. Zakaj na Dunaju plačujejo plišaste klobuke inozemci po 7 do

8 dolarjev, to je po naše 630 do 720 K in jih torej zanaprej tudi jugoslovanski trgovci ne bodo mogli ceneje kupovati. Carina je primeroma majhna (do 24 K za en kos). Kar se tiče zajčjih kož, moramo računati, da se rabi za 12 klobukov 4 in pol kg hrbtnih zajčje kože, in kadar pride sedanja cena 30 K za eno zajčjo kožo pri klobukih do veljave, bodo klobuki zopet dražji. Sedaj poskušajo delati klobuke tudi iz kravje dlake, s čemer je pa neprimerno več dela. Tovarne za klobuke v Jugoslaviji ni nobene. Ena je v Temešvaru, a tega so nam ugrabili Romuni. Delalo se je tudi že na to, da se v Ljubljani osnuje tovarna klobukov, a ker bi bilo treba založiti 20 milijonov kron, kateri bi nekaj časa nič ne nesli, se je misel zaenkrat opustila. Zato smo sedaj glede klobukov odvisni od Dunaja in Čehoslovaške.

Kršćanstvo — edina rešitev.

Eden največjih sedanjih državnikov, državni tajnik Lansing, ki je znan tudi izza obravnave o jadranskem vprašanju, je poslal vladam v Parizu, Londonu in Bruslju božični pozdrav Združenih držav. Glasi se: »Dne 25. decembra slavimo obletnico, odkar je začela doba, ki je človeštvu prinesla božje oznanenje miru in onih načel, ki so bila temelj novodobnega napredka in izobrazbe. Danes se zunaj razglasha, da smo vstopili v novo obdobje miru in na višjo stopinjo mednarodnega in državnega življenja. To ni nova doba, ampak stara doba, oznanjena z rojstvom Jezusa Kristusa, nesmrtnega Boga, spopolnjena z njegovim naukom, posvečena z njegovo smrtjo, stara doba, h kateri se vračamo po času splošne blaznosti in hudobije. Živeč v starem miru, oznanjenem pred devetnajstimi stoletji na betlehemskih poljanah, bi moral svet, prebujen od strašnih izkušenj, ki jih je pretrpel, najti novo upanje: da bodo krščanska načela zmagala in da bodo postala glavne in vodilne sile v življenju posameznikov in narodov.«

Pri nas pa naduti socialistični agitatorji, omejeni čez mero in nagačeni z lažmi, kričijo: s krampi na cerkve, liberalni kmetje pa vpijejo: s farji dol. — Krščanstvo je večno in iz neba prinešeno, zato bo vedno in povsod zmagovalo. Somišljeniki, z veselim srcem na delo! Gre za lastno dobrobit in blagor ljudstva!

Iz Kmetiskih Zvez.

PREKMURJE.

Slovenska kmečka zveza za Prekmurje se je ustanovila dne 5. januarja. Na ustanovnem shodu sta govorila poslanec dr. Hohnjec in Vl. Pušenjak. Nekí Strekelj, ki ga je vlada postavila za nadzornika za agrarno reformo na Prekmurjem, je zaklical slavo Samostojni in mogočni zbor prekmurskega ljudstva mu je odgovoril: Ven ž njim! Organizacija prekmurske K. Z. se razširja čez celo Prekmurje.

Razgled po svetu.

Jugoslavija.

Jugoslovanski klub je imel v Ljubljani sejo in sklenil predlagati opozicijskim strankam sledeče: 1. Regent naj se povabi domov, da štiti ustavo pred vrtočlavo sedanje absolutistične vlade, ki je zavozila državni voz v najgloblje blato; 2. kakor hitro doseže število opozicijskih strank nadpolovično večino, naj opozicija sestavi novo vlado, ki naj jo predloži regentu v potrditev; 3. opozicijske stranke naj se udeležijo posvetovanja za ustavo v odseku, kot je bil prvotno voljen od Narodnega predstavništva.

Uradniki so v Jugoslaviji bili silno slabo plačani in v sedanji druginji niso mogli izhajati. Ker se vlada ni hotela pravočasno pobrigati zanje, so si hoteli potem štrajka sami pomagati. Vlada pa je to preprečila, dala uradnikom zboljšane plače, voditelje uradništva pa zaprla. Tako je, kdor ni zadovoljen, pa hajdi v ječo. Zelo enostaven recept liberalne vlade.

Stara igra se začneja iznova. Prošle dni so imeli zemunski komunisti zborovanje, na katerem so sklenili, da bodo takoj po zamenjavi kron v dinarje zahtevali plače v isti vsoti dinarjev, kolikor prejemale sedaj kron.

Divjanje liberalnosocialistične vlade v Prekmurju. Kar počenja naša vlada z mučenim prekmurskim ljudstvom, presega že vse meje. Božična številka edinega lista prekmurskih Slovencev, »Novin«, je bila cela zaplenjena. Onega lista, ki so ga prekmurski rodoljubi ustanovili in vzdrževali pod mažarsko strahovlado. In glejte, pod mažarsko strahovlado ni bil list nikoli v celoti zaplenjen.

Kaj so pisale »Novine«? V enem članku so prinesle poročilo o mažarskem napadu na Dolno Lendavo, v katerem razkrivajo dejstvo, da je naša uprava izmed mažarskih vojnih ujetnikov izpustila vse žide, ki so pravzaprav vodili celo akcijo, ne da bi jih bili zaslišali, ostale reveže pa, ki so bili od židov zapeljani, so tirali v Belgrad. — Drugi članek je pisal glede prekmurskih šol, ki jih je naša vlada že davno obljubila, a še do danes ni učiteljev, otroci pa so brez pouka. Ljudstvo se je v tem članku obračalo na vlado z nujno prošnjo, naj uredi šolsko vprašanje. — Prekmurske občine so poslale najodločnejši protest proti takemu ravnanju.

Republikanska stranka. Poslanec Jaša Prodanović je naznanil predsedništvu Narodnega predstavništva ustanovitev republikanske stranke, v katero je vstopilo že sedem poslancev.

BOLGARIJA.

V Bolgariji je vse zrelo za revolucijo. Železniški, poštni in tvorniški delavci so proglasili splošno stavko, vlada pa je poslala namesto njih vojaštvo, ki za silo vzdržuje promet. V Sofiji je pred dvorom prišlo do krvavih spopadov med prebivalstvom in vojaštvom. Obležalo je mrtvih kakih 100 oseb. Meščanstvo je tudi začelo ropati za loge živil. Vojaštvo baje nima dosti moči. Po celi Bolgariji je proglašeno vojno stanje.

ITALIJA.

V Italiji vlada velika nervoznost. Leta 1917 so se pletla že mirovna pogajanja med Avstrijo in antanto. Posredoval je princ Sikst, brat cesarice Zite. Sedaj so prišla na dan razna pisma iz onega časa, iz katerih je razvidno, da je bila Italija pripravljena preko antante skleniti mir, če se ji priznajo zahtevane ugodnosti. To kaže italijansko zvestobo proti antanti v kaj čudni luči. V Italiji seveda vsi prizadeti vseprek taje. — V gornji Italiji je reka Arno prestopila bregove in so vsa predmestja mesta Pise pod vodo. — Nova bolezen »nona« je začela razsajati. Bolezen se začneja z zaspalnostjo, napade vse živčevje in se konča po največ s smrtjo.

ROMUNIJA.

V Romuniji so razmere še zelo neurejene. Na krmilu države sta plemič in oficir, plačana od špekulantov, katerih poedini imajo neomejen vpliv na vlado. Njihov parlament je parlament poedinih slojev in ne izraža narodove volje, saj tudi ni bil izvoljen od vsega naroda. Kmet je v Romuniji zapostavljen kot v malokateri drugi državi. Radi tega nima pravega veselja do dela, kar povzroča padanje produkcije živinskih potrebščin, ceprav slovi Romunija po svoji rodovitni zemlji. Srednjega stanu Rumunija skoro ne pozna. Nekatere zastopnike tega srednjega stanu predstavljajo židje, ki so vsled politične zapostavljenosti zelo nezadovoljni.

MAŽARSKA.

Mažarsko bo pariški mir zelo obstrigel. Preko 2 tretjini ozemlja izgubi. Od 64 komitatov ji jih ostane mogoče 14: dosežanih 324.851 kvadratnih kilometrov se bo skrčilo na kakšnih 80—100.000. Največja in najbogatejša mesta dobijo osvojeni Čehoslovaki, Romuni in Jugoslovani, Ogrska, ki je šla prej krog 21 milijonov prebivalstva, se bo skrčila v malo Madžarsko s kakšnimi 7 do 8 milijoni prebivalcev.

Mažarska vlada še vedno pridno preganja komuniste. Sedaj so že dognali pri preiskavah, da je bilo za časa boljševiške vlade po nedolžnem umorjenih 4700 ljudi. Kjerkoli pridejo »rdeči« na vrh, povsod nasilje in kri. Pa ne more biti drugače: če ni vere, ni Boga, če ni posmrtnosti, pobij vsakogar, ki ti je na poti.

NEMČIJA.

Kjerkoli so socialni demokrati v manjšini, povsod obljublajo delavstvu nebesa na zemlji, če pridejo oni do vlade: takrat ne bo več krvosov kapitalistov, ne bo siromaštva, ne bo proletarcev, temveč vse bo skupno, vsa proizvodna sredstva: tovarne, premogokopi, zemlja bo last vseh in vsi bodo imeli enak užitek. To bo prava socialistična država. Tako so obljubljali tudi na Nemškem, dokler so bili v manjšini. Sedaj so na krmilu. Torej bodo začeli svoje obljube izpolnjevati. A glejte čudo! Socialisti ne morejo s svojim namikom nikamor naprej. Karkoli preide v državno, t. j. skupno last, vse nese v izžubo, nikogar ni, ki bi se s tako vnemo brigal za podjetje kot se privatni lastnik. In tako so socialistični vladni možje po

Nemčiji začeli oznanjati, da stvar ni tako rožnata, kot so preje obljubljali, in da je najboljša, če privatna last ostane, le toliko naj bo pod državnim oziroma delavskim nadzorstvom, da zasebni podjetniki ne bodo odirali delavcev in da bodo služili predvsem splošni blaginji. To pa je tisto, kar zahteva krščanski socializem, kot ga ima na zastavi napisanega na Nemškem centrumova stranka, pri nas pa Ljudska stranka. — Tako so nemški socialni demokrati pripoznali, da je rešitev ljudstva le v krščanskih načelih.

O bivšem nemškem cesarju Viljemu poročajo avstrijski listi sledeče: Bivši cesar Viljem se je v zadnjem času zelo postal. Njegovi živci so uničeni. Roke in noge se mu tresejo kot starcu. Kdor ga je videl v Amerongenu, je spoznal na prvi pogled, da je mož za vedno odigral svojo vlogo in da se sploh ne bo več trudil vmešavati se v politično življenje nemške republike. Viljem ne izraža več želje, svoje dni zaključiti v Nemčiji in smatra Nemčijo sploh za izgubljeno. Vedno bolj je prepričan, da so ga zapustili in ogoljufali njegovi svetovalci in cel nemški narod.

TURČIJA.

Turčija bo po sklenjenem miru znatno manjša kot je bila pred vojno. Nas zlasti zanima to, da bodo Turki po preteku dolgih stoletij zapustili zopet Evropo. Zakaj Carigrad bo prišel pod nadzorstvo in upravo zveze narodov, pa tudi zemljelač na Italija se poteguje zanj. Glavno mesto Turčije se bo preselilo v Malo Azijo, v Konjko ali Brusó. Turki sicer ugovarjajo, češ, da bo nevarno za evropsko ravnotežje, če izgubi Turčija Carigrad, pa ti ugovori so izpuhteli v zraku. Kar bo od Turkov še v Evropi ostalo, bo mohamedanstvo in balkanski nered.

FRANCIJA.

Ministrski predsednik Klemansó se je izrazil, da bi se zvezale Češka, Poljska in Jugoslavija kot protiutež proti boljševištvu, ki prihaja od vzhoda. Klemansó misli, da bomo mi s svojo krvjo krili francoske denarne motogce.

RUSIJA.

Boljševiška rdeča armada, ki šteje en milijon dobro izvežbanih mož, napreduje povsod. Vidi se, da so Rusi bolj zadovoljni s svojimi boljševiki kot pa z francoskimi kapitalisti, ki podpirajo belo armado. Ruski boljševiki so se menda tudi že marsikaj naučili in vladajo bolj po pameti kot v začetku. Glavno pa je — in to gre Rusom najbolj v glavo — da hočejo obvarovati Rusijo, da se ne bi zajedel vanjo tuj židovski kapital posebno iz Francije in ne bi izsesaval njene moči. In ta misel drži boljševištvu v Rusiji pokonci, ker je to zelo zdrava misel.

ČEHOSLOVAŠKA.

Češka agrarna (kmetjska) stranka, ki je odločno svobodomiselná in protiverska in za katero je slovenska liberalnokmetjska stranka tako vnetá, je razpadla v dva dela. Razumljivo. Stranko so vodili kot pri nas razni kmetjski magnatje, ki se za malega kmeta niso brigali. Zato je nastal raz-

dor in posledica je bila, da so manjši in srednji kmetje ustanovili svojo stranko. — Majhno vlogo igra na Češkem do sedaj še krščanska Ljudska stranka, ker je Češka vsa prekvašena z brezverstvom. Vendar pa ima Ljudska stranka močne postojanke na Moravskem in Slovaškem. Ravno Slovaško, ki je do mozga krščanska dežela, Čehi na vse pretege svobodomiselnó mučijo. Slovaškega voditelja župnika Hlinko, ki je bil svoj čas prvoboritelj pravic slovaškega naroda proti Mažarom, so zaprli. Vidi se povsod: svobodomiselnec je prva skrb ne dobrobit države temveč boj proti krščanstvu. Zato pa je naloga krščanskih strank, da vero povsod branijo, tudi v politiki. — Velik del češke duhovščine je vse preje kot dober. Ker papež ni mogel ustreči njihovi zahtevi, da se odpravi brezženstvo pri duhovnikih, je sklenil del češke duhovščine, da odpade od Rima in ustanovi lastno narodno cerkev. Češka vlada, ki povsod udari po Cerkvi, kjer le more, gre temu gibanju zelo na roko. — Češka republika bo imela dvojno zbornico, poslansko in senat. Senatorji se volijo za dobo osmih let, pravico voliti imajo vsi nad 26 let stari čehoslovaški državljani, izvoljenci pa morajo biti stari vsaj po 45 let. Predsednik republike se voli za dobo šestih let.

AMERIKA.

V Združenih državah so na anarhiste, komuniste in na vse take tiče zelo hudi. Sedaj snujejo postavo, po kateri bo mogoče vse te ljudi dejati če ne pod ključ vsaj pod ostro nadzorstvo ali pa jih izgnati. Dosedaj je sodno ministrstvo napisalo imena 46.000 anarhistov. Bo precej dela z njimi.

Tedenske novice.

Politične.

p Kmetje proti kmetu. Na obnem zboru Kmetijske družbe so liberalni kmetje najbolj robneli proti temu, da je bil kmet Iskra izvoljen za predsednika Kmetijske družbe in mu očitali, da je čevljar in delavec. Res, v svojih mladih letih se je Iskra učil čevljarstva pri svojem očetu, bil je nekaj časa tovarniški delavec, in se nič ne sramuje, da je okusil tudi obrtni in delavski stan, tem lažje razumeva tudi njihove težave. Sedaj pa je Iskra ugleden kmet, ki s svojimi rokami obdeluje polje in prenaša vse težave kmetjskega stanu. Njegovo geslo je kmetov napredek in zato tudi ves svoj prosti čas obrne za lastno izobrazbo v kmetjskih vprašanjih. In takega potrebuje mo za predsednika kmetjske strokovne organizacije, da sam okuša kmetjski stan in ima veselje ter smisel za kmetov napredek. Liberalni kmetje pa so volili za predsednika upokojenega uradnika, ki je sicer kmetijski strokovnjak, toda sam ne izkuša kmetjskih težav in nima žuljavih rok. In če je sedaj prosil za upokožitev, je s tem sam priznal, da radi starosti ne more več voditi Kmetijske družbe. Zakaj se potem pusti voliti na vodilno mesto Kmet. družbe? Če pa je še zmožen, zakaj pa potem prosi za pokoj? Kmetjsko organizacijo pa naj vodi kmet, ne pa upokojen uradnik.

p Ali nas hočejo popolnoma prodati? Vsi čutimo, kako je pri nas vse gospodarstvo in celo kulturno življenje zastalo, ker so nam vzeli vso moč in vsa denarna sredstva iz rok in prenesli v Belgrad, ki radi svoje počasnosti in nepoznanja naših razmer nam naravnost ogromno škodo povzroča. Toda našim liberalcem, ki bi radi s pomočjo Belgrada naše klerikalce do tal pobili, ker sami ne morejo, je to še premalo. Sedaj se čuje, da bo sedanje stanje v deželni vladi kar ostalo: brez ljudskih poverjenikov, Belgrajska vlada bo kar imenovala svoje uradnike, ki bodo samo njej odgovorni in tako bomo srečno priromali v staro Avstrijo nazaj.

p **Ženska volilna pravica.** Ob priliki dr. Koroščevega shoda v Dobropoljah dne 1. jan. 1920 je Jugoslovanska kmetička zveza najostreje protestirala proti volilnemu redu, ki jemlje kmetiskim ženam volilno pravico, čemur je ženstvo živahno pritrdjevalo. Dne 4. t. m. je načelnik liberalne kmetijske stranke dejal, češ: splošno, tajno, volilno pravico smo že »dosegli«. To je laž! Ko se je na koncu obračal na žene, so mu le-te, ki so bile čisto vse pristaškinje J. K. Z., kričale v obraz: Volilno pravico nam dajte! Prav je, ženske! Zaslужile ste jo in priborili jo bomo! — Ljudem pa, ki ne upajo reči vladi, da naj gre, od koder je prišla, bomo pokazali drugič vrata!

p **Molki in »Kmetijski list«.** »Kot spada v vsako katoliško hišo molek (pateroster), tako spada v vsako katoliško hišo »Kmetijski list«, tako je govoril 4. t. m. na shodu liberalne kmetijske stranke znani liberallec Mustar. Mi pa pravimo, če »Kmetijski list« vedno grdo zabavlja čez duhovnike in se tudi iz Marijinih družb norčuje, ne more biti katoliški. Zato proč s »Kmetijskim listom«, okrog katerega je zbran cvet nekdanjega kmetijskega liberalizma. Isti Mustar je imel isti dan med južranjo službo božjo shod. To je tudi katoliško, kajne?

p **Kje je doma surovost?** Lastnik dobropolske orlovske telovadnice je za 4. t. mes. oddal prostore za shod liberalne kmetijske stranke. Orel je zato svoj inventar hotel spraviti na oder, da se orodje ne poškoduje in oder zabiti, ker je oder orlovski. Liberalci pa so grozili, da bodo oder razbili, zato so Orli opustili svojo namero. Zakulisne prostore so uporabljali liberalci v namene, katerih dostojen list ne more omenjati. Na shodu so liberalni »kmetje« z vpitjem preprečili besedo somišljeniku S. L. S. Žužku.

p **Samostojni v novomeški okolici.** Izvestni elementi v novomeški okolici so izrabili priliko, ko so naši ljudje spali, in začeli razširjati z zabavljanjem in farško gonjo liberalno samostojno misel. Računali so z nerazsodnostjo in podivjanostjo ljudi, ki je v gotovih krogih, ako se razpalijo glave ob pijači, velika. Toda ljudje so tudi že siti samostojnih in so začeli izprevideti, da Samostojna kmetijska stranka ni nič drugega kot stara liberalna stranka z novo firmo. Izprevideli so, da je to ravno tako kot pri falirani tvrdki, ki razohesi novo tablo, fiktivni gospodar pa ostane isti. V zadnjem času so hoteli Samostojni prirediti na cerkvenem prostoru pred

cerkvi v Stopičah brez dovoljenja cerkvenega predstojništva shod, ki se jim je pa popolnoma ponesrečil. Domače ljudstvo jih sploh ni hotelo poslušati; pripeljali so s seboj svoje pristaše iz Gotne vasi in Težke vode in so nazadnje zborovali med seboj v zaprtih prostorih. Na shodu je bil seveda znani Avsec iz Gotne vasi, enkrat je poskusil svojo srečo tudi ravnatelj grmske šole Vedernak, ki pa ni prišel do besede. Dvomimo, da je v korist grmski šoli, da se njen ravnatelj vtika v strankarske politične zadeve.

p **Čudi se »Slovenski Narod«**, da so narodni socialisti nekje na Gorenjskem razbili liberalnim kmetom shod, ko so si vendar bratci med sabo. Mi tega nismo mogli verjeti, da bi liberallec liberalcu shod razbijal in res je takoj drugi dan liberalna Jugoslavija zatrdila, da se to ni zgodilo.

p **Dolenjski samostojneži** so se zatekli k stari liberalni obrabljeni sablji farške gonje. Kjer vidijo podivjani pobiči ali stari pijanci črno suknjo, pa začno vpiti o farju, prokleti farji itd. Ako mislijo, da bodo s tem rešili kmeta, se jako motijo. Kmetu se bodo kmalu odprle oči, da izprevidi, kdo so ti »prijatelji«, ki ga pitajo z lepimi besedami. Sedaj slepe ljudi, da bo »dprl »Ekonom« prodajalne in da bodo dobivali le samostojneži sol, sladkor in druga potrebna živila. Kmetje, vedite, da bo »Ekonom« kapitalistično podjetje, pri katerem bodo naložili velemogotci kapitale na varno in vlekli od podjetja bogate dobičke. Kmetje, oklenite se svojih kmetijskih zvez in zadrug, ki edine po načelu prave krščanske ljubezni delajo za našega kmeta.

p **Nasilje v novomeški okolici.** Načelnika šempeterskega orlovskega odseka je neki nasprotnik udaril s polenom po glavi in mu prizadel precejšnjo poškodbo nad levim očesom. Z zadevo se bo pečalo sodišče in poučilo junaka, da ne obstoja slika v pretepanju. Kakor smo izvedeli, prete Orlom, da jih napadejo z noži. Ako mislite, da boste s takimi pretnjami zatrli katoliško mladinsko gibanje, se motite. Pustite poštene ljudi, ki se resno trudijo za pravo krščansko narodno izobrazbo, pri miru! Skrbeli bomo, da se taka podivjanost zatre in da krivce zadene zaslužena kazen.

p **Laži, ki jih troši zadnji čas brezverska liberalna »Domovina«** o naši stranki in naših voditeljih, so tako gorostasne, da se skoro ne izplača zavračati jih. Tako laže n. pr. o vinskem davku, da je bila zanj Kmetijska zveza, dasi je po vsem Štajerskem znano, da se je edina Kmetijska zveza borila proti njemu.

p **Kar smo že davno rekli.** Neki liberalni uradnik očita v »Jugoslaviji« liberalni stranki, da ni ničesar storila in da so uradnike rabili samo za volitve. Pozno spoznanje.

p **Slovenski komunisti.** Slovenski socialni demokratje so v svoji stranki vrgli Kristana in izvolili za načelnika komunisto Golouha.

p **7 milijonov dinarjev** je zaslužila Izvozna banka, katere deležnik je liberalni minister Draškovič. Zaslužila jih je s tem, da je brez licitacije kupila od

države zaplenjeni les in je torej država za te milijone ogoljufana. Plačali jih bodo kmetje. Taka je korupcija pod liberalno vlado.

Domače novice.

Posnemanja vrednot Plačila za naš tednik »Domoljub« prav pridno dohajajo in vidi se, da velika večina cenj. naročnikov ve upoštevati, kar smo napisali v zadnji oziroma prvi številki. — Najlepše pa je to, da prav mnogi naročniki primaknejo določeni ceni po eno ali več kronic, ker pač dobro vedo, kako nizko smo odmerili ceno »Domoljuba« v času, ko se je podražilo vse za 20- do 30kratno ali tudi večkratno prvotno ceno. — Prijatelji, posnemaj te dobre naše naročnike vsaj v tem, da nam boš pridobil najmanj enega novega naročnika.

Uvažujtel Mnogi naročniki, ki so doslej prejeli list pri kakem poverjeniku, pošiljajo po položnici naročnino posebej na svoj naslov in zapišejo vrh položnice »star« naročnik. To pa ni pravilno. Resicer naročajo list morda že več let, toda upravo »Domoljubovo« je vsak tak »nov« naročnik, ker doslej v upravištvu nismo imeli zapisanega njegovega imena.

Povratek jugoslovenskih ujetnikov iz Italije. Jugoslovanski poslanik v Rimu, g. Antonijević se je sporazumel z italijansko vlado glede vrnitve jugoslovenskih vojnih ujetnikov. Vsak teden bo odpotoval transport 2000 mož. Brzkone presega število vojnih ujetnikov vsoto 30.000 mož. Vojni minister Hadžić je ukazal poveljniku 4. armade v Zagrebu, naj pripravi vse potrebno za sprejem teh jugoslovenskih vojakov. Z ozirom na to javlja Reuterjev urad iz Londona z dne 1. januarja: »Times« objavlja depešo iz Splita o izpustitvi jugoslovenskih vojnih ujetnikov. Iz Italije despevajo vsak dan jugoslovanski ujetniki v skupinah po 200 do 300 mož.

d Zaboji iz Amerike so odšli 16. decembra 1919 s parnikom Ocean Monarch proti Trstu. Kdaj zaboji dojdejo v Ljubljano, še ni znano.

d Odškodnina za mobilizirane konje. Poslanec Kmetijskih zvez g. J. Brodar je poslal vojnemu ministru sledeče pismo: Gospodu vojnemu ministru! Napravil sem upit na g. ministra vojne in mornarice v zadevi škode, ki so jo imeli posestniki kranjskega političnega okraja pri konjih, vozovih in opremi ob priliki mobilizacije proti Koroški spomladi 1919. Gospod minister ste obljubili, da boste pospešili to zadevo, da se prizadetim škoda poravnava. 5. decembra 1919 sem zopet osebno interveniral pri g. ministru. Zahtevali ste, da vam naznanim komando, ki je imela z omenjeno zadevo neposredno opraviti. Dotična komanda se glasi: Oddelek dravske divizije, povozna skupina, major Vodopec, s sedežem v Kranju. Pričakuje, da zadevo g. minister pospešite in ugodno rešite, beležim z odličnim spoštovanjem Janez Brodar, narodni poslanec.

d Ljubljanske vesnice so že prvi skandal za Slovence. Toliko jih je, da človek iz njih ne vidi, in popije se toliko, da bi lahko vsi Ljubljančani potonili v tiste otjači, če bi jo skupaj zlili. In druge nered-

post. Zadnjič je bil liberalen ples nekje v Ljubljani. Pozno v noč je nastal pretep, in v pretepu je nekdo komu odgriznil nos. Svoj čas je dr. Žerjav silno lepo govoril na protialkoholnem kongresu, danes ima moč v rokah in naj liberalnim vinskim bratcem nekoliko peruti pristriže.

d Ponarejeni stokronski bankovci. Kakor se nam poroča, krožijo po Gorenjskem stokronski bankovci s ponarejenimi kolki. Kolki se spoznajo po slabem risanju notranjega kroga okoli državnega orla, po slabem zobčanju ali sploh pomanjkanju istega. Pečati imajo besedilo raznih uradov, ki je pa več ali manj zamazano in nejasno.

d Kmetijska podružnica za Tržič in Sv. Ano je imela v nedeljo 28. dec. občni zbor. Izvoljen je bil za predsednika: Jožef Rožič, za podpredsednika Alojz Ahačič od Sv. Ane, tajnik Niko Theuerschuch, blagajnik Niko Ahačič, odbornika: Janez Meglič in Matej Dovžan, oba posestnika od Sv. Ane.

d Božični praznik v v Prekmurju. Že je minulo pet božičnih praznikov, ki jih obhajamo vojaki tukaj na bojnih poljanah. Ker gre že vse h koncu tudi tukaj pri vojaki, se zdi, da so tudi letošnji božični prazniki najbrže zadnji tu na bojnem polju. Dosti smo že videli, dosti skusili med tujimi narodi, ampak takih božičnih praznikov, kot so bili pa sedaj, pa še ni bilo. Vse praznike, kar smo pri vojaki, smo dobili božična darila ter nekaj priboljška, sedaj je bilo pa ravno nasprotno; namesto daril so nam pa še polovico kruha odvzeli ter več reči, ki jih pa ne bomo naštevali. Upajmo, da nam bode prihodnje božične praznike sijalo lepše sonce kot pa sedaj. Zelimo pa vsem slovenskim fantom in dekletom ter znancom in domačim srečno in veselo novo leto ter vam kličemo: kmalu in na veselo svidenje! — Udo- vič Josip, Trebnje; Egger Feliks, Ljubli- na; Kapus Rudolf, Bled; Koželj Anton, Bled; Brulc Matevž, Novo mesto; Novak Anton, Novo mesto; Sprajcar Alojz, Treb- nje; Sinkovec Matija, Moravče; Ropret Ivan, Boh. Bela.

d Kje je usnja? Svoj čas je vlada Pol- taku zaplenila za pol milijona kron usnja. Danes ni nikjer tega usnja, dasi je vlada obljubila, da se otvori po Novem letu »obuvalnica«. Kje je usnje?

d Osební železniški promet na južni železnici je zopet tudi za nedelje vpostav- ljen.

d Prenos trupel. Med vojsko je av- strijsko vojaško sodišče več oseb obsodilo na smrt, ki so bile potem ustreljene na no- vem strelišču in tam pokopane. Ta trup- la namerajo sedaj prepeljati k sv. Križu.

d 67 časopisov je l. 1919 izhajalo v območju deželne sodišča v Ljubljani, 10 jih je prenehalo, 21 novih je pričelo izha- jati.

d Občni zbor Krščansko socialne zve- ze se bo vršil v četrtek, dne 5. februarja 1920 v Ljubljani v veliki dvorani hotela Union.

d Ponikve. 1. januarja smo položili k ve- nomu počitku v celi vasi priljubljeno članico Marijine družbe Lenarčič Marijo iz Ponikve. Umrli je po dolgi mučni bo-

lezni. Dekleta iz domače vasi so ji pri- pravile krasen pogreb.

d Klaverjev koledar za l. 1920. je iz- šel. Cena mu je 1 K 50 vin. in se naroča pri Klaverjevi družbi, Ljubljana, Pred ško- fijo 8. Ker bo kmalu razprodan, priporo- čamo, da ga vsi takoj naroče.

d Društvo babic. Ustanovilo se je društvo slovenskih babic s sedežem v Ljubljani; doslej babice niso imele pravice staviti račun, ampak je bila odmera plače odvisna od volje pacientinje. Počeniš z dnem ustanovitve pa ima vsaka diplomirana babica pravico, da stavi račun za svoje odgovorno delo in sicer primerno premoženju pacientinje. — Predsednica društva babic: M. Poljanec.

d Le še malo časa je do zrebanja Do- brodelne efektne loterije, ki jo prireja društvo Dobrodelnost v Ljubljani (Poljan- ski nasip 10). Zrebanje se vrši nepreklicno že 3. februarja. Kdor še ni kupil srečk, naj hitro piše po nje. Srečka stane 2 K. Naročite jih več skupaj. S tem boste iz- datno olajšali gorje naših slepcev, kate- rim je namenjen čisti dobiček te loterije. Dobitkov je 1317 v skupni vrednosti 80.000 kron. Hitite z naročili in priporočajte svo- jim znancom to loterijo!

d Bodite previdni! Neka kmetica je hotela zamenjati v Ljubljani tri dolarje in je pred pošto povpraševala ljudi, kje bi se to dalo storiti. Neka slučajno mimoidoča gosposko oblečena ženska je bila toliko uslužna, da se je ponudila kmetici in ji rekla, da bo ona sama preskrbela zame- njavo. Kmetica ji je dala dolarje, a na vr- nitev »prijazne« dame je čakala zaman.

d Po smrti oproščen. Svoj čas je av- strijsko vojaško sodišče na smrt obsodilo bivšega orožnika Ivana Brenčeta radi raz- žalenja veličanstva. Sodba se je 24. avgu- sta 1915 tudi izvršila. Sedaj se je pred viš- jim dež. sodiščem v Ljubljani vršila vzklic- na obravnava. Sodišče je ugotovilo, da se je celo postopanje vojaške sodnje vršilo preko takrat veljavnih postav in je bilo tudi po takratnih postavah nepravilno. Sodišče je usmrčenega Brenčeta oprostilo obsodbe in s tem podalo rodbini zado- ščenje.

Velik pretep v Logatcu. V Logatcu so se na novega leta zbrali italijanski vojaki v neki gostilni, kjer so bili zelo dobre vo- lie. Prepevali so italijanske pesmi. V go- stilno je prišlo osem slovenskih fantov, ki so seveda peli slovenske pesmi. Italijan- sko petje laških pritepencev jim ni uga- jalo. Slovenski fantje so nabrali med gosti osem lir, katere so dali italijanskim voja- kom s pogojem, da naj bodo tiho. Italijani so sprejeli denar, si kupili vino za njega; nekaj časa so molčali, nato so pa zopet pričeli peti svoje lahonske popevke. Upra- vičeno ogorčeni slovenski fantje so na to navalili na Italijane in jih po stari fan- tovske navadi vrgli iz gostilne ven. Tepeni Lahi so hiteli po pomoč. Pridrli so kar- binieri s strojnicami, s katerimi so stre- ljali skozi okno v gostilno in v klet, kamor so se fantje skrili. Italijanski divjaki so napadli s strojnicami mirne slovenske go- ste tudi v drugih gostilnah. V pretepu sta bila dva Italijana ubita, veliko jih je ra- njenih. Mrtva sta žalibog ostala tudi dva

slovenska fanta, ostali so pa pobegnili preko demarkacijske črte v Slovenijo.

d 45.000 K brez gospodarja. Decem- bra m. l. je našel neki železniški uslužbe- nec na glavnem kolodvoru v Ljubljani kovček, katerega je izročil v uradno shrambo. Ker se ni za njega nihče oglašil, so ga detekтиви ljubljanske kolodvorske policijske ekspoziture uradno odprli. V njem je bil med drugim tudi ček neke ban- ke za 45.000 ogrskih kron.

d Dve neznaní utopjenki, eno okrog 20 let staro, drugo okrog 25 let so dobili pri D. Mar. v Polju v Ljubljani.

d V angleškem ujetništvu umrli ujet- niki. Slovenski Rdeči križ v Ljubljani javlja: V angleškem vojnem ujetništvu so umrli: Hočevan Anton, 17. pp., umrl okoli 15. junija 1918, pokopan v Perghele Rid- ge; Dimnik Jožef, 17. pp., ujetniška štev. 18.174, umrl okoli 15. junija 1918, pokopan v Perghele Anea vzhodno od Sartori; Adiamio Karl, 17. pp., umrl okoli 15. ju- nija 1918, pokopan v Perghele Anea; Bi- zilij D., ujetniška št. 27.284, 17. pp., umrl 21. junija 1918 v General Hospital, Lon- don, pokopan 22. junija 1918; Majerhold Franc, 17. pp., umrl 15. junija 1918, poko- pan v Perghele Anea. Svoji zgoraj nave- denih naj naznanijo Slovenskemu Rdeče- mu križu v Ljubljani svoje naslove.

d V italijanskem ujetništvu je umrl dne 7. julija 1919 Adam Peter, rojen 29. junija 1884. na Štajerskem. (Natančnejši podatki niso znani.)

d V italijanskem vojnem ujetništvu umrli ujetniki. Slovenski Rdeči križ v Ljubljani javlja: V italijanskem ujetništvu v Ospe- da- le da Campo Nr. 77, Sarmego, Prov.: Palermo, Sicilija so umrli: Pichlich Jo- žef, rojen 1879, umrl 13. maja 1919; Orel Ivan, rojen 1900, umrl 18. maja 1919; Zorič Ivan, ro- jen 1876, umrl 27. maja 1919; Soršak Franc, rojen 1885, umrl 28. maja 1919; Hubman Franc, rojen 1877, umrl 15. junija 1919; Snuderl Ferdi- nand, rojen 1876, umrl 19. junija 1919; Krešič Peter, rojen 1882, umrl 30. junija 1919; Pichler Josip, rojen 1893, umrl 1. julija 1919; Latič Zajmil, rojen 1889, umrl 9. julija 1919; Lotoje- vič Milan, rojen 1873, umrl 12. julija 1919; Unger Herman, rojen 1896, umrl 18. julija 1919; Skofic Ivan, rojen 1882, umrl 19. julija 1919; Stankovič Josip, rojen 1895, umrl 26. julija 1919; Gorišek Ivan, rojen 1900, umrl 30. ju- lija 1919; Zorič Jurij, rojen 1897, umrl 1. av- gusta 1919; Ambrust Franc, narednik, rojen 1872, umrl 2. avgusta 1919; Ivačič Alojzij, ro- jen 1898, umrl 2. avgusta 1919; Jusič Hasan, rojen 1887, umrl 3. avgusta 1919; Rudanič Sređoje, rojen 1890, umrl 8. avgusta 1919; Stefančič Gleso, rojen 1887, umrl 24. avgusta 1919; Vukšič Mate, rojen 1895, umrl 2. sep- tembra 1919; Krek Ivan, rojen 1895, umrl 12. septembra 1919; Coličnik Marko, rojen 1890, umrl 18. septembra 1919; Mastnak Ivan, rojen 1896, umrl 23. septembra 1919; Kibel Josip, rojen 1894, umrl 26. septembra 1919; Košuta Ivan, rojen 1873, umrl 16. oktobra 1919; Avo- lič Zmaj, rojen 1877, umrl 20. oktobra 1919; Lako Franc, rojen 1892, umrl 26. oktobra 1919; Stupar Gvido, rojen 1892, umrl 30. oktobra 1919; Šokan Ivan, rojen 1888, umrl 4. novem- bra 1919; Pestotnik Ivan, rojen 1891, umrl 8. novembra 1919.

d V italijanskem ujetništvu umrli ujetniki. Slovenski Rdeči križ v Ljubljani javlja: V italijanskem vojnem ujetništvu v Distacca- mento prigionieri di guera, Gu- aldo Cattaneo, Prov.: Perugia so umrli: Majaler Ivan, rojen 8. decembra 1900, Videš, Štajersko, umrl 15. decembra 1919; Najbrž Anton, rojen 23. maja 1896, Rieders- dorf, Kranjsko, umrl 9. februarja 1919; Sinč- nik Pavel, rojen 16. aprila 1894, Doberlov- nik, Koroško, umrl 31. januarja 1919; Skitek Jakob, rojen 5. julija 1892, Libelčice, umrl 19. aprila

1919; Kreĝar Ivan, rojen 5. oktobra 1877, Bištrica, Kranjsko, umrl 3. aprila 1919; Matko Albin, rojen 1897, pristojnost neznana, umrl 4. marca 1919; Juh Franc, rojen 1. aprila 1898, Pilstajn, Stajersko, umrl 6. avgusta 1919; Lederer Ivan, rojen 20. decembra 1875, Maribor, Stajersko, umrl 16. februarja 1919; Marinič Janez, rojen 8. novembra 1885, Skoke, Stajersko, umrl 1919; Centrih Martin, rojen 5. novembra 1894, Prevorje, Stajersko, umrl 23. januarja 1919; Serbčič Alojzij, rojen 17. junija 1900, Cerklje, Kranjsko, umrl 25. marca 1919; Soba Valentin, rojen 12. februarja 1900, Slivnica, Stajersko, umrl 12. februarja 1919; Novkovič Ilija, rojen 7. Dalmacija, umrl 7. februarja 1919; Klemenčič Ivan, podatki neznani, umrl 1. julija 1919.

d Kdo ve? Ivan Kosmelj, topničar pri Schw. Art. Reg. Nr. 54, 2. Bat., voj. pošta 577, Pld. Erhl. Staffel, se je zadnjikrat oglašil s tirolske fronte maja 1918. Kdor bi vedel o usodi omenjenega pogreš. vojaka dati kako pojasnilo, naj to blagohotno sporoči njegovi materi Tereziji Kosmelj, Prekopa, pošta Vransko, Stajersko.

Gospodarska obvestila.

g Proti sedanjemu načrtu za valutno reformo z dvoličnim novcem 1:4 se je izjavila trgovska in obrtna zbornica v Ljubljani. Zbornica zahteva, da se krona polegne iz prometa ter zamenja al pari z novo novčanico. Da se v državi doseže enotnost, je stremiti za tem, da se v doglednem času zamenja sedanji bankovni dinar za novo dinarsko novčanico po primerem ključu.

g Popirnat drobiž. Finančni minister je odredil, da se natiska papirnat drobiž po 2 in pol pare ali 10 vinarjev, 5 par ali 20 vinarjev, ter po 25 par ali po 1 krono. Ta drobiž bo na eni strani imel označbo v dinarski, na drugi pa v kronski veljavi.

g Valuta v Zagrebu dne 9. jan. 100 ameriških dolarjev 8800 do 9000, avstrijske krone 100 komadov 53 do 55, carski rublji 100 komadov 130—133, čehoslovaške krone 100 komadov 170, dinarji 100 komadov 404—406, angleški funt 361—370, francoski franki 100 komadov 900, grške drahme 100 komadov 1400 do 1500, napoleon 350, nemške marke 100 komadov 210—222, romunski lei 100 komadov 280—290, italijanske lire 100 komadov 680—700 kron.

g Cene pšenične moke. Odsek za prehrano objavlja: Dne 30. decembra 1919 se je vršilo pri tukajšnjem odseku za prehrano posvetovanje o tem, kako naj se spravijo cene moke v sklad s sedanjimi nakupnimi cenami pšenice. Cena pšenice v Vojvodini in Slavoniji je poskočila v zadnjih treh mesecih od 2 K na 5 K za kilogram. Žitni zavod in nekatere druge večje aprovizacije, ki so tudi direktno nakupovale žito v Vojvodini, so dosedaj še vseeno oddajale pšenično moko za pecivo na debelo po 4 K 50 v, krušno moko pa po 2 kroni za kilogram. Naravno je torej, da so imenovani zavodi oddajali moko z občutno izgubo. Zato se je v sporazumu z zastopniki žitnega zavoda, obeh železniških aprovizacij, ljubljanskega mestnega magistrata in nakupovalne zadrage (Vojne zveze) sklenilo, da bodo omenjene korporacije pričeni s 1. januarjem 1920 dale izdelovati iz pšenice samo dve vrsti moke, to je belo in krušno, ter da bodo oddajale na debelo pšenično moko po 8 kron, pše-

nično krušno moko pa po 5 kron za kilogram. Ko je bil dr. Korošec prehranjevalni minister, je bila moka trikrat cenejša. Tako je, kadar gospodari liberalci in socialisti.

g Cene klavne živine. Uradno se poroča: Deželna vlada za Slovenijo je stopila v zvezo z zemaljsko vlado v Zagrebu radi določitve enotnih cen za klavno živino na vsem področju Banovine in Slovenije.

g Tržne cene živeža od 25. decembra 1919 v Bački, Banatu in Baranji.

Mesto	Pšenica	Rž	Jetmen	Oves	Tursica stara	Tursica nova	Grah	Krompir
1 meterski cent kron:								
Baja	400	250	160	160	200	140	550	180
Bijela Crkva	400	200	320	320	230	140	700	400
V. Bečkerek	440	180	160	150	180	180	600	300
V. Kikinda	440	340	240	200	240	120	700	250
Vršac	440	—	200	200	—	130	600	500
Kula	450	500	250	200	220	200	600	300
St. Kaniža	390	200	200	200	180	150	600	400
Mohač	420	350	320	150	220	180	600	200
Novi Sad	340	—	300	200	220	130	640	240
Pančevo	400	—	140	150	170	120	475	400
Pečuj	—	—	—	—	—	—	—	—
Senta	400	260	260	160	260	120	600	240
Sombor	300	—	200	200	200	160	500	240
Subotica	500	290	200	200	200	180	400	120
Mikloš	360	280	250	160	200	180	350	180

Mesto	Mast	Svinje debele	Živina zva	Živina zaklana	Moka krušna	Moka zakuhanje	Moka bela	Mekine
1 meterski cent kron:								
Baja	5000	3000	1100	2000	700	760	820	160
Bijela Crkva	4000	2000	1800	2200	—	—	—	220
V. Bečkerek	3600	1800	1300	1800	600	700	800	120
V. Kikinda	4000	1700	1000	1700	500	600	700	180
Vršac	3400	2200	1400	2400	560	660	720	150
Kula	3000	2100	—	1900	600	700	750	180
St. Kaniža	4400	2000	1400	1800	600	690	800	120
Mohač	4800	2700	1100	2000	600	660	750	110
Novi Sad	3400	1800	900	1800	420	630	740	140
Pančevo	3000	2000	1300	1600	450	600	700	150
Pečuj	—	—	—	—	—	—	—	100
Senta	4400	2200	1000	2000	600	700	800	200
Sombor	3400	1900	900	1600	480	600	700	—
Subotica	2600	1500	800	1400	400	450	500	—
Mikloš	4800	2800	1200	2000	450	550	650	120

g Agrarna reforma pri nas. Po informacijah pri poverjeništvu za agrarno reformo objavlja ljubljanski dopisni urad to-le: Po naredbi od 25. novembra 1919 in uredbi od 21. julija 1919 se vsa veleposestva razlaščajjo, in sicer proti odškodnini. Brez odškodnine se razlaščajjo vsa habsburška in veleposestva dinastij nam sovranih držav in veleposestva, ki so jih darovali za zasluge Habsburžani, ako niso le-ta prišla že v tretje roke. Prepovedane so vse odstopitve in prodaje od teh posestev, razen v primeru, da sta lastnik ali pa hipotekarni upnik v gospodarski stiski: tedaj je pa za to potrebno dovoljenje ministra. V Sloveniji velja za veleposestvo 75 ha zemlje, ki se da obdelati, ali pa 200 hektarov zemlje sploh. Vsa veleposestva v Sloveniji obsegajo 242.286 hektarov, in sicer tako-le: 16.104 ha njiv (6.6 odstotkov), 16.594 ha travnikov (6.8 odstotkov), 1181 ha vrtov (0.5 odstotkov), 732 ha vinogradov (0.3 odst.), 1291 ha pašnikov (0.5 odst.), 11.526 ha planin (4.8 odst.), 171.742 ha gozda (70.9 odst.), 171.742 ha gozda (70.9 odst.), nerodovitne zemlje je 0.5 od-

stotkov in 0.01 odst. (306 a) zemlje s poslopji.

g Izvoz klavne živine ustavljen. Krajevo poslaništvo v Bernu je poslalo ministrstvu za zunanje posle brzojavko, kjer naznanja, da je švicarska vlada prepovedala uvoz klavne živine iz Avstrije, Čehoslovaške in Jugoslavije, ker se je v teh državah pojavila živinska kuga. Minister za poljedelstvo je vsled tega odredil, da se ustavi izdajanje izvoznice za klavno živino in da se ima ta živina zadržati na obmejnih postajah.

g Molzni tečaji. Kmetijsko poverjeništvu namerava letos po deželi prirediti nekaj enotedenskih potovalnih molznih tečajev. Namen teh tečajev je opozoriti živinorejce na velik pomen pravilne in čiste molže za mlečnost krav. Poučevalo se bo praktično in teoretično pravilni način molže in poglobljena pravila za oskrbo mlečne živine. Tečaji so brezplačni; udeležence zberejo krajevni faktorji, ki morajo tudi preskrbeti za primeren prostor, kjer se bodo predavanja vršila. Kot udeleženci tečaja pridejo v poštev dekleta, dekline in gospodinje ter mlajši fantje. Živinorejske zadrage, kmetijske podružnice in občine, ki želijo v svojem področju takšnega poučnega tečaja, naj vložijo prošnje za prireditelja taistega na poverjeništvu za kmetijstvo v Ljubljani. V prošnji je navesti, koliko udeležencev se je prijavilo in da je za primeren prostor za predavanja preskrbljeno.

g Gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo v Ljubljani bo v svoji reji po 15. jan. 1920 oddajala tračnice, barake, železniške vozičke za poljski tir in milarno. Že vložene prošnje za te predmete se bodo upoštevale, nove prošnje naj se vložijo pravočasno z navedbo ponudnih cen.

g Železo za ključavničarje, kovače in kovinarje. Gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo je sklenila s kranjsko industrijsko družbo na Jesenicah pogodbo, po kateri je družba obvezana odstopiti Uradu za pospeševanje obrti večjo množino raznovrstnega železa. Opozorjamo obrtnike, da takoj priglase svojo potrebo ter dimenzije natančno navedejo. Priporočamo, da več obrtnikov skupaj naroči celo vagonsko pošiljatev, in sicer se mora naročiti od vsake dimenzije najmanj 500 kg. Na manjša naročila se ne bomo mogli ozirati, zato priporočamo zadržam, da za vse obrtnike v njihovem okraju skupno naroči potrebno železo.

g Lokomotive za moko. Kot znano, je g. minister Kristan sklenil z Nemško Avstrijo pogodbo, da nam dobavi avstrijska republika večje število lokomotiv; kot kompenzacijo damo mi za vsako lokomotivo 20 vagonov premoga in živila, predvsem moko in mast. Sedaj pa poroča »Epoha«: Prva večja skupina onih lokomotiv, ki nam jih je Avstrija odstopila, je prišla v Celovec: naša komisija je takoj odpotovala tja, da pregleda in prevzame lokomotive. Komisijsko pregledovanje je pa pokazalo, da je od vseh teh lokomotiv samo ena v dobrem stanju. Vse ostale so

alabše kot naše lokomotive in niso nič drugega kot stara železnina.

g Celovrsto kmetijskih podružnic so ustanovili naši pristaži na Slovenskem Štajerju. Nastajajo pa tudi kmetijske zadrage in konsumi.

g Veliko povpraševanje za vinom je za Slov. Štajerskem. Vinske zaloge se kršijo, cena pa gre kvišku. In glavni štajerskih Samostojnežev vrtnar Mermolja iz Pesnice pri Mariboru je kljub temu priporočal slovenskim vinogradnikom, naj vinsko trto posekajo in sadijo mesto nje črešnje.

g Mlinarjem. Urad za pospeševanje obrti ima na razpolago manjšo množino svile za sita št. 7. Interesenti naj se zglašajo najkasneje do 24. t. m.

Dopisi.

VELIKE LASCE.

V prijetnem spominu nam je še lepo uspeli dekliški tabor, ki se je vršil na Vel. Slevici. Dobro se še spominjamo, kako nam je govoril naš vrli in za naše ljudstvo res delavni posl. g. K. Skulj o delu, ki ga je vršilo naše ženstvo med vojno in o nalogah, ki je čaka zdaj po vojni. V dosegu tega namena pa potrebuje vsestranske, predvsem pa stanovske izobrazbe. Pozivljaj je navzoče, naj se organizirajo v »ženski zvezi«, obenem jim pa obljubil, da se v kratkem prične za naša dekleta tako potreben gospodinjiski tečaj. Vršil se je res pod spretnim vodstvom gđc. učiteljic M. Odlasek in M. Rožnikove in zaključil 21. decembra. Dekleta so bila prav zadovoljna in njih slovo od gđc. učiteljic je bilo prav prisrčno.

Veliko je bilo zabavljanja ob otvoritvi tečaja, kot sploh proti vsaki stvari, ki se hoče pri nas vpeljati. »Saj ne bodo imele kaj kuhati ali »močnik in žgance zna že vsaka skuhati«. Take in podobne ugovore si slišal prve dni od vseh strani. Na ta način so hoteli tudi nekateri »napredni elementi« vzeti dekletom ves pogum in sploh tečaj preprečiti. Začetek je bil res težak, a kmalu so se dekleta v svojem novem domu, v prostorih tukajšnjega društvenega doma, udomačile. Z zanimanjem so poslušala dekleta nad vse poučna predavanja obeh gđc. učiteljic. Gojenke se na ta način niso naučile samo kuhati, kot so nekateri mislili, ampak nudilo se jim je dovolj pouka o gospodinjstvu sploh, predvsem pa za naše ljudstvo v teh časih tako potreben pouk o vzgoji naše mladine. O tej stvari nam je predavala gđc. Odlasekova tudi dvakrat v »ženski zvezi«. Že prvo predavanje je bilo tako zanimivo, da je morala gđc. na zahtevo deklet in žena drugič predavati.

Videli smo res, kako velikega pomena so taki gospodinjiski tečaji za naša dekleta, ki tudi same želijo, da bi se, če le bi moglo, otvorili vsako leto.

ST. JERNEJ.

Kmetijski list št. 23 piše, da so nekdanji lastniki sejmov ponudili svoj pašnik za sejmišče sedanjim lastnikom (namreč občini) proti odškodnini letnih 100 K. S čimer pa občinski možje niso bili zadovoljni in so kupili orano polje sredi njiv za 9000 K in tu napravili sejmišče. Za celotno napravo se je porabilo 20.000 K. Seveda ker občina ni imela denarja, si je izposodila teh 20.000 K in tako plačuje sedaj letno 1200 K obresti, mesto, da bi bila plačala le 100 K. Res lepo varstvo kmetov in občine! Tako trdi — seveda laže zaveden šentjernejski kmet.

Kakšna pa je stvar v resnici? Tedanji lastniki niso ponudili svojega pašnika proti letni odškodnini 100 K, ampak so zahtevali za vsak sejem 300 K in ker je pet sejmov so zahtevali letnih 1500 K. Resnico izpričata podpisani in pa Simončič Fran iz Sel. Za celotno napravo se ni porabilo 20.000 K, ampak le 13.000 K in ta glavica se ni in se ne obrestuje po 6 % ampak le 4 %. Sedaj je dolga na sejmišču še 8000 K. Letno res plačuje ob-

čina 1200 K, a ne samo za obresti, ampak se obenem izplačuje tudi dolg, tako, da bo v par letih vse poravnano.

Zakaj letos je dobila občina od sejmišča, namreč za travo in pristojbino od petih sejmov 200 K. Tako je 800 K še preostalo in se je porabilo za druge občinske stroške, ki so v tem času mnogobrojni. Da bi občina s temi 800 K vzdrževala razsvetljavo v št. Jerneju in vaški vodnjak, bi bil vnebovpišni greh. Le pomislite koliko kmetov je po deželi, ki si niti v nujni potrebi ne morejo razsvetliti svojih stanovanj; tukaj pa naj bi gorele svetilke v ta namen, da bi tisti, ki podnevi počivajo, ponoči pa pri kupicah rujnega vina za kmeta delajo, lažje hodili od ene krčme do druge. Dokler pa pošteni kmetje za lastno stanovanje in hlevne ne bodo imeli petroleja, občina ne bo razsvetljevala šentjernejskega trga. Občinskih doklad ni 100 %, ampak le 70 % in s tem se morajo kriti razni stroški, katerih včasih ni bilo. Potrebščina za šole je bila pred vojno od 600 do 700 K sedaj pa znaša za leto 1919. kar 7805 K 63 vin. in še za zgradbo šole v Kostanjevici vsako leto 360 K 66 vin., ker je bivši župan Poljanec tako pogodbo napravil za 40 let.

Pojdimo k aprovizaciji in pogledimo, koliko je na tem resničnega. Prav čisto nič, ker resnica in laž se nikdar ne krijeta. Kaj je z ameriško moko? Moka je prišla, ljudje so jo hoteli imeti, računa pa ni bilo. Nastavili smo ceno 6 K za kilogram s pristavkom, da doplačajo če bo dražja, oziroma denar se jim vrne, če bo cenejša. To smo tudi storili. V odboru stvar ni tajna, saj so bili vsakikrat zraven in tudi to bodo najbolj povedali koliko tisočakov so spravili, saj dobiček je bil skupen in odborniki so enako prejeli — seveda nič. Slanino smo plačali v Ljubljani po 20 K, prodajali smo jo po 21 K, torej 1 K pri kilogramu, to pa ni nikakor preveč za vse stroške od Ljubljane do št. Jerneja, to je dokazal računski zaključek s 5 K primankljaja, kar je odboru znano.

Kam je šel dobiček ni znano, pravi »zavedni šentjernejski kmet« — seveda ni znano, ker ga ni bilo. Kako pa je bilo ob prevratu Avstrije? Kako pa je bilo, ko so vaši somišljeniki tvorili narodno stražo? Kako ste pa tedaj ravnali? Rekvirirali ste moko, prašiča, celo kravo, ako bi jo ne bil jaz kot župan ubranil. In tako bi bili delali še naprej, ko bi ne bila vam stopila oblast sama na nehte in vas poglala kot uničevalce kmeta. Le pogledite: par dni ste bili in s kakšnimi računi ste prišli na dan — kar 2000 K in to ste predložili občini v poravnavo — seveda kmetu. Torej tako delate vi za kmeta! Kako se pride do srebrnega križca s krono, tudi lahko vprašate svojega somišljenika, saj ga ima. Jaz rečem le toliko, da nisem nikdar prosil zanj. Rekvizicije so izvrševali večidel vaši somišljeniki, pa povejte če so delali bolje. Same g. Volovca vprašajte zakaj ga imajo tako radi v Sv. Križu?

Možje, ki ste pošteni in dobri, vaša lastna pamet naj vas vodi in ne dajte se od nikogar pregovoriti, če vam vaš razum drugače vleva. A nikdar se pa ne dajte voditi od laži in nasilja. Laž ima kratke noge, nasilje pa ponižuje dobrega in poštenega moža — kar ste lahko spoznali pri zadnjem shodu. Zato možje, ne poslušajte onih, ki v enomer vpijejo: kmetje vsi na krov — zakaj samo v trdno združeni kmetijski edinstvi in alogi — to je vi združeni v svoji »Samostojni kmetijski stranki« boste kmetje kaj dosegli. To govore oni, ki so si res delali tisočake iz kmetijskih žuljev. Kmet je stradal in poginjal; ti pa so sedeli pri bogato obloženih mizah in pili šampanjec s svojimi tovariši — vašimi zatiralci — na vaš račun.

I. Krhin, župan.

DOBREPOLJE.

Kušar, načelnik liberalne kmetijske stranke je hotel pridobiti na shodu v Dobrepolju dne 4. t. m. na svojo stran ženstvo, ki pa se je bilo razen treh vse naše, s cukrom, zato se je hriavsko zavito zlagal in dejal: »Že 6 mesecev ni bilo cukra!« To pa ni res! Zadnji sladkor je bil razdeljen meseca septembra 1919, kot vejo ženske same. A dr. Korošec, ki je preskrboval deželo s sladkorjem, je odstopil avgusta 1919;

torej ni sladkorja, odkar je šel dr. Korošec, za to je pa odgovorna belgrajska vlada, ki se ji »samostojni« kmetje klanjajo in se je nekam čudno ogibljejo. Kušar je izrekel gorje trditelj ali v namenu, da laže, češ, pred 6 meseci je bil minister prehrane dr. Korošec, in je on odgovoren, ali pa ne zna šteti do pet, ker od začetka septembra 1919 do danes so pretekli le 4 meseci. Ljudje, pazite na zvite laži teh ljudi, in prepričajte se, preden verjamete! Zato niso pustili svobodne besede, ker so imeli strah, da jih razkrinkamo!

IZ PREČNE.

V slov. kat. izobr. društvu se je na Novega leta dan ob 3. uri popoldne vršilo predavanje o časopisu. Govoril je odvetnik dr. Česnik iz Novega mesta. Gospod župnik Šmidovnik je pa z mladeniško živahnostjo vnel mladino, može in žene za pravo katoliško izobrazbo.

NOVOMESKA OKOLICA.

O novomeški okolici je vladalo do zadnjega časa mnenje, da društveno življenje spi. Toda zadnji meseci kažejo, da se je začelo nekaj delovati. Ustanovilo se je Slov. katoliško izobraževalno društvo v Smihelu. Na ustanovnem zborovanju so govorili gg. župnik Trškan, kaplan Turšič in odvetnik dr. Česnik. To društvo je priredilo na dan sv. Štefana in pa na Novo leto Medvedovo narodno igro »Stari in mladi«, ki je izvrstno uspela. Ustanovili so se orlovski odseki v Smihelu, Stopičah, Prečnici, Št. Petru in Vavti vasi ter orliški odsek v Smihelu. Dne 14. decembra 1919 se je ustanovilo novomeško orlovsko okrožje. Podivjanosti, ki je zelo razširjena med mladino, je treba napraviti protutež z mladinsko organizacijo. Odseki imajo redno fantovske večere in telovadbo, fantje so zavedni in navdušeni za pravo krščansko izobrazbo. Želimo le, da bi se tudi drugod izobraževalno delo začelo, zlasti med mladino. Uspeh tega dela, ki je podlaga vsakemu gospodarskemu in političnemu napredku, ne bo izostal.

MORAVCE.

Kat. slov. izobraževalno društvo je imelo svoj občni zbor na praznik Sv. Treh kraljev, dne 6. januarja. G. predsednik Ignac Tomc poroča o društvenem gibanju v preteklem letu. Z veseljem poudarja, da so nakane naših nasprotnikov, da bi društvo uničili, se izjalovile. Danes je zanimanje za naše društvo večje, kot smo pričakovali. Mnogi starejši fantje, ki so v vojni veliko trpeli, so se z veseljem oklenili našega društva. Velika udeležba na obnem zboru nam isto jasno izpričuje. Društveni tajnik Franc Plajnar predava o pomenu in namenu izobraževalnih društev za cel narod in za vsakega posameznega človeka. Njegova izvajanja sprejmo navzoči z velikim odobravanjem. Nato se vrši volitev odbora. Predsednik Ignac Tomc, podpredsednik Franc Orehek, tajnik Franc Plajnar, namestnik Franc Sušnik, blagajničarka Helena Urbanija, namestnik Fr. Bergant, knjižničar Anton Prosenec, namestnik Viktor Grill, odborniki: Jožef Bervar, Franc Ribič, Vincencij Javoršek, Janez Očepek, odbornice: Ivana Grobljšek, Neža Očepek, Julijana Barlič in Franca Klopčič. — H koncu se oglasi k besedi g. kanonik J. Bizjan, ki izraža veselje nad obilno udeležbo in opozarja na nevarnost sedanjih dni. Povsod hočejo naši nasprotniki le veri škodovati. Društveno življenje je tudi zato velikega pomena, da se navdušujemo za svoje verske ideale. — Samostojni kmetje se prav pridno pripravljajo na občinske volitve. Ljudi vabijo, da bi pristopili k gospodarskemu društvu »Ekonom«. Obľubujejo jim, da bodo ceneje dobivali blago. Možje, ne verjemite jim! Pride čas, ko bo upanje na cenejše blago splavalo po vodi in tedaj bo prepozno se jeziti, da ste veliko denarja založili v ta namen. Samostojni upajo na zmago pri občinskih volitvah v občini Moravce in v tem slučaju menda mislijo postaviti za župana Janeza Lavrača.

CELJE.

V naši župniji je umrlo preteklo leto 454 duš, rodilo 358, med temi je 94 nezakonskih. Poročilo se je 227 parov. — Iz celjskega okraja je prepovedan izvoz goveje živine in svinj.

Na znanje! — Zadruga! tedaj priredi Zadruga Zveza koncem januarja v Celju za celjsko okrožje.

CELJE IN OKOLICA.

V naši okolici se je strašno razpasla sli-
aovka, strašna kuža za kmetovalce. Mnogo
govodi je pokrhalo, zdaj je hvala Bogu ta bo-
lezen pojenja. — Dne 12. oktobra se je vršil
dekliški shod v dvorani »Belega vola«. Govo-
rila je Cilka Krekova. Mladičke so protesti-
rale proti novemu šolskemu zakonu. — Dne
4. januarja je priredilo celjsko kat. izobraže-
valno društvo v veliki dvorani Narodnega do-
ma predstavo »Krivoprišežnik«, ki je vključil
slabemu vremenu izbornu izpadla. Dvorana je
bila natlačena gledalcev. Posebna čast in hvala
gre Orlom in ostalim igralcem, ki so svoje delo
izvršili krasno. Med odmori je igrala tambu-
raška godba. Želimo za velikonočni čas zopet
novo predstavo, upamo, da jo bomo dočakali.
Blizu se občni zbor celjskega izobraževalnega
društva in upamo, da se bomo takrat marsikaj
pogovorili. Želimo tudi, da se naše društvo po-
množi. V to pomoz! Bog! Andrej Dolinski.

SV. KRIŽ PRI LITJI.

Dne 24. decembra pret. l. je v Sv. Križu
pri Litji ob 6. uri zjutraj nenadoma izbruhnil
velik požar. Gorelo je skoro dva dni. Pogoreli
sta županu Francu Miklavčiču dve hiši in salon
in vsa gospodarska poslopja, kar jih je imel
pri Sv. Križu. Škodo cenijo na 200.000 kron.
Vzrok je doslej še neznan. — Ob tej priliki
naj mi bo dovoljeno, da javno pohvalim po-
stritvalno delo mirenske požarne brambe, ki
je bila takoj tisti dan popoldan prihitela na
pomoc in požar omejila. Omenim naj tudi in
javno pohvalim g. upokojenega stražmojstra
Antona Rappla in g. kaplana Mateja Tomazi-
na, ki je bil v teh dneh s škafom v roki, blaten
in utrujen od dela in bdenja pozabil, da je go-
spod. Velika in naravnost neupravičljiva pa
se mi zdi brezbriznost naših orožnikov (ozira-
ma g. stražmojstra), ki so šli spat — slišite,
orožniki so šli spat — čeprav sem jih jaz sam
prosil, da bi blagovolili v noči, ko je brala
burja in povsod na novo netila, patrolirati po
pogorišču (bilo je 25. zvečer). In vso noč je
stražil sam od sebe g. Anton Rappl. J. J.

ZAGRADEC NA DOLENJSKEM.

Tudi v ta kraj dolenske strani je zasijalo
solnce omike in izobrazbe. Jel se je gibati
mladi rod. Doslej je izobraževalno društvo
spalo okrog 10 let spanje pravičnega. Sedaj se
je pa društvo oživilo in pričelo delovati, ter
prirediti različne igre. Na novejša leta dan so
dekleta igrala igro: »Junaske Blejke«. Vloge
so bile dobro razdeljene. Torej bi nas prav ve-
selilo, da vidimo dekleta še večkrat na odru.
Zatorej pridno podpirajte društvo, da se bo
okrepilo in da bo s tem pokazalo svoj napre-
dek. Dekleta, le vztrajno naprej, ter se zave-
dajte, da stoji izobraženstvo za vami. Vemo
tudi, da je mnogo nasprotnikov, ki so svoj srd
pokazali s tem, da so električno žico, katera
je bila napeljana v dvorano, prerezali in s tem
hoteli preprečiti igro, katera se je vršila drugi
dan. Sicer jih ne bomo kazali z roko, a upaj-
mo, da se tudi ti kmalu omehečajo in povrnejo
v naš tabor, da jih ne bo treba loviti z železno
roko.

LESE.

Odkar našo mirno dolinico osrečuje libe-
ralni učitelj Josip Gorišek, smo postali tudi
»samostojni« kmetje, podomače liberalci. Prvo
nedeljo t. l. smo namreč imeli popoldne ob
3. uri ustanovni shod samostojne kmetijske
stranke v znani špornovi gostilni, kjer policijs-
ka ura zmiraj stoji, na kar opozarjamo okraj-
no glavarstvo v Radovljici. Kot slavnostni go-
vornik je na shodu nastopil liberalci Medved
iz Hraša, ki je ob času vojke reševal domovino
in kmeta doma za pečo in kateremu so vrli
člani Kmetijske zveze tako zmešali štrano, da
mu je kar sapo zaprlo in je bilo konec nje-
ovega poučnega govora! — Po »sijajno« uspe-
lem govoru so nekaj kmetov ujele na limanice
in jih zapisali — nekatere zoper njih voljo v
liberalno Kmetisko stranko, obetajoč jim cele
koše dobrot, ki jih bo članom baje delila novo-
rojena čerka liberalne stranke, ki so jo krstili
za Kmetisko stranko. — Mi pa, kar nas je pra-

vih, zavednih kmetov, pa nikar brezbrizno ne
spimo, temveč se trdno oklenimo Kmetijske
zveze, ki je za kmeta edina rešilna ladja, ka-
kor bo pokazala prihodnost! — Nadučitelju
Gorišku pa priporočamo, naj lepo ostane v
žoli, nas kmete bo pa o kmetijskih stvareh ta-
krat poučeval, kadar jih bo sam razumel in se
jih naučil. »Kmetijski list«, glasilo liberalne
kmetijske stranke, ki ga on vsiljuje in pa brez-
vsuje liberalno »Domovino«, v katero on do-
pisuje, odločno odklanjamo.

LESE.

Mi smo prišli socialisti trije: Erloh, Be-
dina in Roka Jeričov, vsi iz tržiške fars. In
prišlo je nekaj radovednežev poslušat rdečo
pesem. Koledniki pa so zapeli tisto staro vižo
posneto iz »Napreja« in »Delavca« o klerikal-
cih, ki so zakrivali vojsko, česar pa danes no-
ben človek niti socialist več ne veruje. Ko je
eden izmed teh pevcev zapel pesem o naših
ujetnikih na Ruskem, je nekdo zavpil, saj nisi
bil tam, ravno narobe je res, kar kvašas. Ko-
ledniki so odšli brez darov, brez 70 vinarjev,
iz Leš žalostni in potrli. Sami med seboj so se
baje pogovarjali, da so šentance lažje preva-
rali kot Lešane: Mi Lešani ne sedemo tako
lahko na lim rdečim gimpelnom. Mislili smo
vprašati kolednike, zakaj so nam socialistični
ministri tako silno podražili moko, ko je bila
za časa našega ministra Korošca tako poceni,
pa so jo naglo odkurili, ker so videli, da nam
njihova pesem ne ugaja.

Najboljša in najsigurnejša
prilika za štedenje:

Ljudska posojilnica

Ljubljana

Miklošičeva cesta štev. 6

(tik za frančiškansko cerkvijo)

sprejema hranilne vloge, in jih obre-
stuje po 3% brez kakega odbitka.

Radne ure od 8. zjutraj do 1. popoldne.

Glej inserat!

Listek

Očetova povest.

(iz angleškega prosto poslovenil D.)

(Dalje.)

»Gospod doktor, zjutraj nisem hotel pisma
tu pustiti, ker vas ni bilo doma. Prosim, bla-
govolite podpisati.« Bil je pismošča s pri-
ročnim pismom v roki.

Hladnokrvno vzamem pismo v roko, ko pa
zagledam naslov, se me polasti velika rado-
vednost. — Pisal mi je Pavel Košir. Z veseljem
nasmehom odprem pismo, — in tu pade iz za-
vitka drug list — za Klaro. Kako se žele raz-
veselim, ko preberem pismo! Kajti v njem mi
je razodel mladi gospod, vedno pošteni Pavel
Košir, — da ljubi iz vsega srca Klaro — mojo
hčer. Pa še nekaj je bilo, kar me je neizrečeno
veselilo, da je poslal dobri gospod za vaše
siromake 1500 gld., da se vsaj nekoliko zava-
rujejo proti koleri. »Prepričan sem, dragi go-
spod, da bodele znali Vi denar porabiti v bolj-
še namene.« — tako mi je pisal gospod Košir,
in mene je veselilo to zaupanje. Pisal mi je
tudi in me je prosil, naj mu kmalu odpišem,

kako sem porabil denar in če mu dam Klaro v
zakon.

Preberem pismo še v drugič, tretjič, po-
tem ga položim z denarjem vred na mizo, Kla-
rino pismo sem pa nataknil na ogledalo, da bi
ga zagledala takoj, ko bi stopila v sobo. Že
sem gledal v duhu, kako ji bodo zažarele oči
in kako jo bode oblija rdečica. O moja Klaro!
Zdajpa zdaj pogledam na ogledalo, če je pismo
še gori; potem pa zopet pišem ves poživljen
dalje. Mi stari ljudje smo res časih kakor otro-
ci! Dokončal sem delo ter poslušal, če je pri-
haja Klaro. Kar se odpro vrata in v sobo stopi
neka žena, ki meni nič tebi nič sede na stol.

Pogledi mi goste sive lase in nekaj obup
se me polasti. Pred seboj vidim svojo ne mrt-
vo, pač pa — izgubljeno ženo, Klarino mater,
katera čaka, da bi jo ogovoril.

»Prelomila si zopet prisego in prišla zopet
k meni,« ji rečem in ostro pogledam v malo-
marno lice.

Ne vem več, kaj je odgovorila, zahtevala
pa je od mene to, kar sem moral že večkrat
slišati v teh letih, kar živim s Klaro, in odkar
je žena hujša, kot bi bila mrtva.

»Dobro veš, da je tvoja trma brezvspeš-
na,« ji rečem in glas se mi trese od briznosti.
»Ali nisi prisegla ti in tvoj bedni oče, da me
ne bode ta nadležovala nikoli več, če spolnim
vajino prošnjo?«

»Oče ne živi več,« je odgovorila na
kratko.

Groza me spreleti pri teh besedah. Njen
oče je bil že zastaran hudobnež, in njegova
smrt se mi je zdela nekaj strašnega. Še straš-
nejše pa je bilo slišati, kako brezčutno in
hladnokrvno je govorila njegova lastna hči te
besede.

»Kako pa je umrl?«

»Kaj izprašuješ po tem, je svojo zavr-
nila.« Ti nisi imel nobenega sočutja zanj in jaz
tudi ne. Jaz govorim o tem, samo da veš, da
sem zdaj sama na svetu. Naveličala sem se ta-
kega življenja in bi rada zapustila Evropo.
Daj mi toliko denarja, — da se prepeljem v
Ameriko, potem mi ne bo treba več prelami-
ljati prispege, ker čez morje se ne pride kar
tako nazaj. To si že lahko misliš, da slane po-
tovanje precej.«

»Se nikoli nisem imel veliko, zdaj pa še
najmanj,« ji odgovorim.

»Človeče neumno,« mi posmehljivo od-
vrne, »jaz nisem tako bedasta, da bi ti ver-
jela, ko že leto dni nisem dobila od tebe kraj-
carja.«

»Se tisto malo, kar bi si lahko prihranil,
razdelim med bolnike.«

»Tega ne bode ravno preveč. S tako praz-
nimi izgovori me ne bodeš premotil. Vem, da
shranjuješ denar zanjo,« pristavi in pokaže na
pismo, katerega sem dal na ogledalo.

»Za njo!« ponovim trpko. »Ali si morda ti
kdaj dopustila, da bi zanjo hranil? Ali me ni-
so tvoji dolgovni skoro uničili, odkar te po-
znam? Ali nisi ti kriva, da sem vse svoje živ-
ljenje ubog človek? Ali nisi bila ti kriva, da
sem opustil svojo dobro prakso in da so me
zapustili vsi prijatelji? Moral sem si zaradi te-
be poiskati borpnega zaslužka v tej borni vasi,
kjer se moram odpovedati vsakemu občevarju
z ljudmi; in ti imaš na vesti, da sem postal
strašljiv, ko sem se ti udal in naredil krivico
svojemu otroku.«

»Najinemu otroku,« je odgovorila za-
molklo.

»Krivico svojemu otroku,« nadaljujem,
»ker sem odtegnil Klari ves prihranjeni denar,
da sem ga dal tebi. Delal sem tukaj noč in dan.
Klaro ne ve o tem nič, da sem večkrat po
cele ure v mrzlih zimskih večerih pisal ne-
prestano pri hladni peči. Vse svoje življenje
delam neprenehoma, in za njo ne morem dati
ničesar na stran! Ti prihajaš vedno in mi z
grožnjami in s svojo sramoto vzameš vse to,
kar si prislužim. Pa povej, če je kak trenutek
v tvojem življenju, da se spomniš, kaj si mi
naredila! O sebi še govoriti nečem. Žal mo-
ram priznati, da sem si sam kriv, da imam
tako življenje. Toda prilika se ti ne bo nikjer
več ponudila, da bi bilo treba prelomiti prispe-
go, kakor si jo zdaj prelomila.«

»Za Klaro že dovolj skrbiš,« odgovori
rezko.

»Življenje z njo se mi zdi kot ena sama

velika — laž, pravim bolestno. »O kako živo me želim, da bi bilo že enkrat konec tega nemirnega življenja. Grozno mi je, ko govorim o svoji umrli materi. Ali naj ji povem resnico? Kako bi ji mogel pogledati v njene nedolžne oči?»

»Gotovo bi vprašala: zakaj si se pa z njo poročil?« mi reče žena zaničljivo.

»Nemogoče, toliko bridkosti ne morem in ne smem napraviti svojemu otroku! Čemu pa tedaj še daljnji prepri, jaz denarja nimam. Ti ne zadostuje še to?«

»Pa ga lahko dobiš,« odgovori na kratko, »in jaz ga bodem tako dolgo čakala, da ga dobiš. Do polnoči mi ga lahko preskrbiš — če ne, tudi dobro. Tukaj dobim boljše prenočišče, kakor kje drugje in obenem bom videla tudi tvojo hčer.«

»Veš, kakšne posledice bi to imelo; tudi ne veš, koliko sramota sebi nakopješ na glavo. Da napraviš nam sramoto, tega nočem praviti, ker te to ne skrbi. Nobena prošnja, s katero me bodeš potem nadlegovala, nobena prisega, s katero se mi bodeš rotila, me ne bode zadrževala, da se ne bodeva postavno ločila. Kaj potrebujem tvojih zahtev? Če oskruniš najino zvezo in razodeneš Klari, da si njena mati, tedaj me ne bodeš mogla nikoli več nadlegovati.« (Dalje.)

Junakinja iz Štajra.

Povest. Prevaža ***

(Dalje.)

»Dobro, prav je tako. Sedaj pa pojdil Moli za ubogega rajnika, pa tudi zame. Vrata bom pustil odprta, da bo luč za teboj svetila.«

Hotela mu je poljubiti roko, on pa se ji je žugajoč umaknil. Tiho in ponižno s svetilko v roki je odšla skozi vrata.

Ko je bil že nekoliko stopnic spodaj, je stopil na prag in je pogledal doli.

Slišal je, kako šumlja spodaj njena obleka, videl je, kako se liki mrkla zvezda svetilka vedno globlje pogreza in utaplja v brezno. Pomislil je: kakor se sedaj vedno globlje pogreza njena lučka, tako sedaj vzhaja liki čudovita nova zvezda njen junaški čin na nebu svete Cerkve.

V mesečini se je razlegalo ropotanje bobna. Vedno bližje in bližje je prihajalo k samostanu. Henrikov žrebec je s ponosnim kopitom tolkel ob tla, da so letele iskre. Ponosno je sedel stotnik Hendel v sedlu, in perje njegovega klobuka je plavalo v nočnem vetru, ki je podil oblake preko nebeškega svoda. »Smo pa zopet šli enkrat na uro gledat,« je praporščaku rekel Henrik, ki je v lipovem drevoredu ustavil svojega konja. Njegovi strelci so se postavili okoli njega. »V Štajru vedno nekaj straši, preje kuga, sedaj pa pasavski ropari. Baje so, ko so bežali, pustili maroderje na potu. Toda nikjer ni sledu o slednjih.«

Ozrl se je proti samostanu, ki je mogočno kipel v mesečino; okoli njega so šumele lipe in so sipale na cesto cvetje. Tam, tam je Veliki petek sedela s svojimi razpletenimi lasmi. Oj, ti lasje, takih nima nobena, ženska na svetu...

»Tam gori je še luč,« pravi praporščak, potem ko se je vzdramil iz globokih misli. »Kdo stanuje tam gori v stolpu?«

»Tam je Albert ujet,« mu odgovori praporščak.

Jahljijo naprej. Henrik se še enkrat ozre proti samostanu. Luna jasno sije.

Izpod stolpa sem prihaja menih. Luč ima v rokah.

Kaj hodi menih tako pozno ponoči okoli? Pa kako čudno stopa, kako majhne korake dela, kako skrivnostno plava nad temno trato, kaj to ni možki. Kako belo roko ima ta menih? Kdo ima tako roko?...

Henrik potegne konja nazaj, da se visoko vzpne. Hal! Slepilol! Kajpada, je že izgnila luč. Saj se mu je samo zdelo. Bezgov cvet je plaval po zraku, je pa mislil... Prime se za čelo. Norec je. Naj bdi ali sanja, vedno vidi samo njo, pa samo njo. Pa če je bil menih, kaj je na tem. Ali pa še nihče ni bil, in so samo dre-

vesa metala sence, luna pa je naslikala obraz... Naprej jahajo proti štajru.

Nekaj časa potem so zakrípala železna vrata v samostanski stolpu. Menih je stopil ven, črn menih v meniški halji, s kapuco globoko čez obraz potegneno. Kake pol ure je na to med grmi in drevesi tik stolpa votlo pela lopata... Menih je kopal jamo. Ura je bila dve po polnoči, prvi petelin je že pozdravljaj prihajajoče jutro tam daleč v okolici... Pod temnimi drevesi se je v črni temi plazil menih in je izginil v stolpu. Pa kmalu se je s svetilko ob pasu zopet vrnil iz stolpa. Na ramah je nosil težko, zavito breme, ki ga je tiščalo globoko k tlom... breme je bilo mrtvo človeško truplo. Breme, ki je je nosil, je bila črna smrt, ki je od Velikega petka do Velikonočnega ponedeljka pretela Štajru, pa razen neke deklice nihče v Štajru ni vedel zanjo. Sedaj ne žuga več.

Albert je s težkim bremenom dospel do jame, ki je zevala med divjim grmovjem. Pokleknil je na eno koleno ter je težko in veliko truplo spustil v grob. V svitu svetilke je zagledal nekaj črnega, zgornj pa je videl nekaj belega in zlatega. Sredi smrtne groze se je smehljaj: »To je obleka meniha, ki je bil pri nas, in to je burza, ki je zagrinjala Jezusa. Oboje mora v grob, ker je bilo v kužni celici... Morda, morda bo čez veliko let, ko ne bo več Hendelna, ko bo Albert že davno strohnel v grobu. Kralj večnost razkril skrivnost svoje neveste... Takrat bo svet našel te priče največjega junaštva in bo slavil devico Stefano.«

Albert je zakril s prstjo mrtvo truplo in je tiho molil: »Libera eum, Domine, de morte aeterna — Reši ga, o Gospod, večne smrti.« potem je položil v grob plašč, kakor ga je zavila Stefana, na vrh plašča pa je dejal burzo. Sedaj je popolnoma zagrebel jamo, napravil je grob, čezenj pa je položil bezgove veje. Črna smrt je počivala v miru. V drugič je zapel petelin v daljavi jutru v pozdrav. Albert je vzel svetilko in se je skozi temo vrnil nazaj v stolp.

Pač je takrat še v svojem gradu počival in spal ob strani svoje soproge mogočni mož. Štajerski trinog, sodnik Hendel.

Naj le mirno počiva in spi, ker sedaj je varno njegovo življenje, varno življenje njegove dražestne soproge in njegovih otrok, varno pa ne vsled njegove postave zoper kušo, marveč varno vsled junaštva meniha in device, ki jih je Hendel sramotno obsodil kakor hudodelca.

Toda slednja oba sta bila Bogu prijetnejša kakor on, zakaj z njima, ne z njim, je bila božja moč.

Konec prvega dela.

DRUGI DEL.

I.

Za petek po Veliki noči je Hendel proti navadi sklical veliki posvet notranjega sveta. Ravno se je zbralo vseh trideset svetovalcev, ko je prišel naposled tudi Hendel. Molče je prišel skozi dvorano, podal roko najstarejšemu svetovalcu Madlzederju ter se je po stopnicah podal na svoj vzvišeni prostor. Za trenutek je obstal roko upiraje na mizo, na kateri so ležali celi kupi aktov, s plamtečimi očmi je motril svetovalce, ki so molče stali okoli njega. Bil je nekoliko blede, ni čuda, saj so bili v zadnjem času nadčloveški njegovi napori. To pa zdela človeka, naj bi bil tudi iz železa.

Hendel je nagovoril svetovalce:

»Otvaram sejo. Danes gre za velike reči... gre za verske zadeve... Gospodje, sedite! Več smo že tu razpravljali o verskih zadevah, in sad teh razprav so bile postavbe, ki so me marsikako noč pripravile ob spanje in so mi nakopale sovraštvo papežnikov. Lahko rečem s psalmistom: Sejal sem v bolečinah, toda v veselju žanjam, visoko postavilam snope — kmalu napoči dan, ko bom, kar sem pred par leti rekel cesarju — vrnil mesto Štajer novi, čisti veri. Stara vera je strta — pa je ni toliko strl moj meč, kakor njena lastna slabost, ki ji razjeda mozeg. Tako je hotelo nebo, ker sem tako hotel jaz, in Bog je hotel, kar sem hotel jaz. Prihodnje binkošti bomo

obhajali praznik — sicer diži nekoliko po rimski cerkvi — praznik sprave, praznik posvetitve in obnove našega češkega evangelija. Do tistihmal bom vzel papežnikom vse cerkve, kar jih še imajo, da se bo takrat evangelijska služba božja obhajala v vseh šestih stajerskih cerkvah: v larni, v bolnišnični, v bratovski, v šolski, v grajski cerkvi in v kapeli svete Marije. Pri vseh teh cerkvah bom nastavlil naše pridigarje, da bodo oznanjevali čisti evangelij. Vidite, gospodje, to je uspeh mojega truda: V šestih mesecih sem nanovo pridobil šest cerkva, ki sem jih iztrgal papežnikom.

Svetovalec Holzmler je imel pomisleke in je rekel:

»Vse časti vredni gospod, smemo li z Dunaja pričakovati cesarskega odloka, ki nam pod cesarskim pečatom daje pravico do vseh teh cerkva. Milostivi gospod veste, da naši nasprotniki na Dunaju pri Njegovem Velicanstvu rovarijo in spletarijo zoper nas. Adler in Pravnik sta o Veliki noči šla na Dunaj in sta bila te dni pri cesarju v avdienci. Gospod, bi li ne kazalo tem rovarjem —

... dati po zobeh!« se je smejal Hendel. »Ha, kaj me briga, če ti papeški psi lajajo vame? Naj li rečem: pes, molči! Naj se le penijo jeze, naj bevskajo, kakor hočejo, žalosten Hendel bi bil, če bi zaradi njih le enkrat potegnil s peresom, izgubil le eno besedo.«

Tiho nadaljuje Madlzeder:

»Li res ni nobene nevarnosti?«

Hendel se je naglo ozrl nanj izpod poševnih obrvi, zasmeljivo ga je motril, potem so je obrnil od njega proti svetovalcem:

»Ha, da bi se bal teh papežnikov? Da me bodo ti ljudje uničili? No, bomo videli! Za enkrat še nisem voljan, se umakniti papeški sodbi, imam še marsikaj izvršiti v Štajru.« (Dalje.)

Ste preveč občutljivi za mrzli zrak? Vsa kovrsne bolečine se takoj pojavljajo? Slabost? Oj, kako tu ublažujejo bolečine in utrjujejo telo masaže s Fellerjevim pravim Elza fluidom! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 27 K.

Potrebovali bi odvajajoče, želodec okrepčujoče sredstvo? Poslužite se le Fellerjevim pravih Elza-kroglic, 6 škatlic 12 K. Omot in poštnina posebel, a najceneje. — Engen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 134, Hrvatska.

Barva

za barvanje obleke je zopet dospela: črna, modra (plava), zelena, rdeča in siva v zavitkih po K 1'—.

Razpošilja vsako množino po pošti
KAROL LOIBNER, CELJE.

Občni zbor Živinorejske zadruge v Velikih Laščah

se vrši v nedeljo, dne 18. januarja 1920 po prvi sv. maši v združenem domu

Dnevni red:

1. Odobritev zaključka za leto 1919.
2. Volitev načelnika.
3. Situacija.

Mizarskega vajenca sprejme brez hrane
Matija Perko, Zgoranja Šiška, Celovška c. 121.

V službo se sprejme:

2 kavarški natakarici	Vsaka od teh mora biti zanesljiva in samostojna moč. Če se katera za službo zaradi nje, naj se obrne na upravnništvo „Domoljuba“, tam izve za naslov pod št. 136.
2 avna ali kuharici	
2 pomožni sobarici	
1 kuharica za posle	
1 ravnica	

Hočete obdržati svojo lepoto?
Hočete imati kakor baržun mehko kožo? Hočete se nenehno pog. mazati in očistiti?

Uporabljajte Fellerjevo pravo Elza obrazno, kožo obvarujočo pomado! Občudovani boste! Zavidani! 1 lonček 6 K. No. III. močnejše vrste 9 K. K temu Fellerjevo najfinije lilijsko-mlečno milo 15 K.

Hočete imeti lepe, zdrave lase? Fellerjeva prava Elza Tannochina pomada za rast las doseže bujne lase! Zapreči prhljaj, pre-

rano osivenje. Zabrani plešo! 1 lonček 6 K. No. III 9 K. K temu močno terovo milo za umivanje glave 8 K. Šampon 1 K. Mazilo za brke 1 K 80 v. in 2 K 50 v.

Mučijo Vas kurja ocesa?

Fellerjev pravi turistovski obliž učinkuje brez bolečin, hitro in zanesljivo! Nobenih kurjih ocesov več! Nobenih žuljev! Nobene trde kože! Mala škakljica 3 K 50 v. velika škakljica 5 K 50 v.

Zelite se kaj?

Fellerjeve Elza umijvalne pastile (Kolonska voda) 1 škatla 5 K.

Fellerjev uspalni prašek proti potenju 1 škatla 5 K. Fellerjev mentolni črtnik zoper glavobol in zobobol 1 škatljica 3 K 50 v.

Fellerjev Elza fluid 6 dvojnatih ali 2 veliki steklenici specialni 27 K.

Najboljši parfum z najfinjšim duhom od 8 K naprej. Najfinjši Hegarjev Dr. Kluger, bel, roza in ružna. 1 vel. škatla 12 K.

Močna Francovka v steklenicah po 6 in 16 K. Ovoj in posteljno posebej a najceneje. — Eugen V. Feller, lekarnar, Stacion Donja, Litztrg št. 16, Hrvatska.

Primežaj krmi Mastin

enkrat na teden ene pest. Ob pomanjkanju krme ko se uporabljajo nadomestilna sredstva za krmlila pa se primeža dvakrat na teden. Prašek Mastin, dietetično sredstvo, za živino, je dobil na višje kolajne na razstavah v Londonu, s Parizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvalijo Mastin, ko ga enkrat pokusijo, in ga ponovno rabijo. 5 zavojev praška Mastin zadostuje za 6 mesecev za enega prašička ali vola.

Ako se Mastin pri vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem ga naročite po pošti. 5 zavojev Mastina 20 50 poštne prosto na dom.

Mazilo zoper garje

(naftomazilo) uniči pri ljudeh in živalih. garje, lisaj, srbečico, kožne bolezni, izpuščaje. Ne smrdi, nemaže perilo, 1 lonček 6 kron. Po pošti kron 9 50 v.

Lekarna Trnkóczy

Ljubljana, Kranjsko. Zraven rotovža.

Čebelni vosek

suhe satine in odpadke sveč kupuje po najvišji dnevni ceni J. Kopač, svečar v Ljubljani, Gosposvetska c. 90. Sp. Šiška.

Durolit smole prosti specialni dobavlja

„Asphalton“ ako jaka družba za asfalt in kemično tehnično industrijo Dunaj IX. Liechtensteinsstrasse 20. Tovarni: Duna.-Brno 5327

Lepo črno letošnje

brinje

oddaja v vsaki množini in po nizki ceni trdnika Ivan Jelačin, Ljubljana, Emonska cesta 2.

Zenske lase

rezane in mešane kupuje v vsaki množini po najvišji ceni Matija Podkrajšek brivec, Ljubljana, Sv. Petra cesta 32.

Cementna strešna opaka

najbolj trpežne vrste se dobi pri trdniki Ivan Jelačin, Ljubljana Emonska cesta 2. 4700

Med in vosek

kupuje v vsaki množini družba „Sad“ preje Pri-mož Hudovernik, Ljubljana, Kolodvorska ulica.

Opeko

zarezano, cementno (falci) in navadno ogiato, dalje cevi po raznih merah in vsakovrstne cementne izdelke iz samo splitskega cementa izdelujeta

TRŠAN & GORJANC, delavnice cementnih izdelkov v Kranju.

FRAN SCHÖNLIEB, tovarna orožja Borovlje, Koroško

se priporoča za dobavo dobrih lovskih pušk in streliva po zmernih cenah. Veliki cenik se pošlje proti predplačilu 2 K.

Kupujem vsako množino kož od divjih zajcev ter plačujem po najvišji dnevni ceni, IVAN BERNIK klobučar v Višnji gori.

ČEVILJE

moške in ženske.

fino in zajamé prist. roč. delo, krasne amerik. fazone, najboljše rujava ali črna usnje in pristni trpežni podplati. Razpoš. po K 270; krasne boks čevlje po K 300 in K 300 par vel. ovč. s čevlji R. Stermečki, Celje 305 Slovenija. — Naročite cenik! Ceneje kakovosti od 100—K naprej.

LJUDSKA POSOJILNICA

v Ljubljani, v lastnem domu Miklošičeva cesta št. 6

obrestuje hranilne vloge po čistih

3%

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem marca 1919 nad 40 milijonov kron vlog in nad 1 milijon enstotisoč kron rezervnih zakladov.

Ljudska posojilnica stoji pod neposrednim državnim nadzorstvom.